

Abonamentul:
 Pentru monarhie:
 Pe an 12 cor., 1/2 an
 6 cor., 1/4 an 3 cor.
 Pentru străinătate:
 Pe 1 an 18 fr., 1/2
 an 9 fr., 1/4 an
 4 fr. 50 cm.
 Fôea apare în fie care
 Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:
 Un şir garmond:
 odată 14 fl., a doua
 oră 12 fl., a treia
 oră 10 fl.
 Tot ce priveşte fôia,
 să se adreseze la: Re-
 dacliunea şi admini-
 stratiunea „Unirei”
 în
 Blaş.

Fôe bisericescă-politică.

Anul XIV.

Blaş 7 Ianuar 1904

Numărul 1.

CRĂCIUNUL.

Îată-ne ajunşi la o nouă aniversare a Nascerii Domnului nostru Isus Christos.

Zi pururea strălucită, pururea măreţă, pentru că ne amintescce acel mare eveniment, care s'a săvîrşit la plinirea vremii — fără sgomot, fără strepit — în liniscea nopţii, într'o pesceră întunecósă din apropierea Viflaimului. Scumpă, preţiosă şi poetică ni se înfăşozcă pururea considerarea şi amintirea aceluî tabloû: ieslea, pruncuţul tremurând de frig pe nisce paie, încăldît de suflarea alor două dobitoce, asistat de Maică Sa preasfîntă şi de s. Iosif, cărî ingenunchiând adorară pe nou născutul Rege. Poetică este aniversarea acésta în umilinţa sa, dar mare în însemnătatea sa.

De vreme ce faptul Nascerii Domnului Christos, păstorii slăvitori şi închinători, cei trei magi carî aduc aur, smirnă şi tămăe, — acestea pe lângă aceea că sînt ôre ce poetic, ne vorbesc cu tărie la inima noastră.

Admirând acel dumnezeesc pruncuţ, cugetul nostru sbóră la lumea păgână, a cărei civilisaşinne cu paşi repedi se apropie de sfîrşit, de nimicire şi pe urmele ei se ridică o eră nouă de adevărată civilisaşione şi progres: *Crestinismul*, al cărui autor şi causă trebuia să fie Isus.

Păgânătatea desfrînată nici nu se acceptă ca în nóptea aceea de iernă să se nască Acela, care fără cete de soldaţi, fără arme, fără bătălii — în scurtă vreme avea să o învingă, să sdrobescă zeli falsi şi mincinoşi cu templele lor, şi pe ruinele acelora să ridice edificiul nebiruit al bisericeî. Şi totuşi așa se întimplă. Istoria ne grăescce...

Se vedû acel Astru din Viflaim luminând pe încetul cu razele sale strălucitoare pămîntul cufundat în întunerecul idololatriei, fărădelegilor, sclăviei, şi din aintea acestei lumini au dispărut din temple Jupiter, Juno, Venus etc. şi s'a stabilit pacinica împărăşie a Crucii, cu martirii săi, cu sfinşii săi, cu Vergurele sale.

Noua civilisaşione trebuia să schimbe tôte, căci era fundată pe iubirea predicată de Isus.

Exemplu strălucit de iubire ne dă prin nascerea sa într'o pesceră în chipul cel mai josnic, despreţuit, sărac. Şi iubirea a fost

puternica armă, ce a renoit lumea şi a ridicat'o la aceea înălşime a civilisaşionii în urma căreia cu toşii ne recunoscem fraşii.

Lui îi datorim dară glorie şi închinăşione, şi nu putem să nu ne bucurăm la aniversarea cea mai însemnată din anelele lumii.

Pe lângă aceste Nascerea Domnului are o însemnătate şi mai mare. Ne aduce aminte împlinirea promisiunii. Ne presintă pe femeia, care a sdrobit capul şerpelui infernal, ne reamintescce timpul în care Fiul lui Dumnezeu cel prezis de Profeşii, asceptatul, doritul tuturor popórelor — s'a născut din o Vergură nepetată, cu totului tot trumósă şi fără maculă — pentru ca să rěscumpere omenimea căduată.

Isus se născu pentru ca să ne rěscumpere, să ne mântuescă, să ne înveşe care este calea cea adevărată ce conduce la patria cerescă. Înveşăturile sale se încep chiar de la nascerea sa. Privişii la iesle: umilinşă, resignare, dispreşul bunătăşilor lumesci.

Oh! din un atare tabloû să scótem înveşăturî, să ne încurajăm cu toşii, cei avuşii şi norocoşii să fie milostivi faşă de cei săraci, cei rătécii să se întórne la calea cea adevărată, să fim siguri că scopul nostru ultim, ultima noastră şintă nu este acésta vale a plângerilor, ci ceriul, pe care dumnezeescul prunc, prin iubirea sa nemărginită veni să ni-l recăştige cu preşul vieşii sale, cu sângele său preşios.

Adunaşii în intimitatea familiară, să prăznuim şi acest Crăciun cu pace, cu dragoste, în armonie, şi să ne dorim, ca pacea pe care a adus'o Isus pe pămînt pentru ómenii de bună voire să planeze pururea asupra noastră ca arvună de progres şi de un viitor mai bun.

Completarea Capitlului bobian.

Vacanşă din capitlul bobian prinucuită prin numirea de Episcop a de toşii iubitului **Dr. Vasile Hossu**, a încetat cu ziua de anul nou. În ziua aceea fôia oficiósă a publicat autograful Maestăşii Sale de dto 12 Dec. prin care se aprobă promoşia graduală

a canonicului cancelar **Dr. Victor Szmigelski** de canonic scolastic şi a canonicului teolog **Dr. Isidor Marcu** de canonic cancelar. Tot în aceea zi membrii capitlului bobian, adunaşii în şedinşă sub preşedinşă Esceleşiei Sale Mitropolitului a ales de teolog pe directorul cancelariei mitropolitane **Preanonoratul Ştefan Pop**, protonotar consistorial şi protopop onorar.

Bărbat în vrîsta cea mai frumoşă, care de 21 ani muncesce pe cariera destul de grea a administraşii bisericesceî, noul canonic, sîntem siguri, că va lucra şi pe mai departe cu acelaşii zel în interesul sfîntei noastre bisericeî şi se va nisui din resputeri să păşescă pe urmele distinşilor săi antecesori; are pentru acésta şi cunoscînşele de lipsă şi voie. Noi îi mai dorim sănătate şi forşe depline.

Ştefan Pop s'a născut la 1860 în Şardul-unguresc unde tatăl său, fost preot-protopop din Mihaiş, era pe atunci preot. A studiat gimnasiul la Blaş, de unde a fost trimis apoi la Seminariul central din Budapesta spre a asculta studiile teologice la universitatea de acolo. După doi ani întrerupe cursurile şi din cauza morbului se reîntórce le Blaş unde le şi absolvă la 1882, întrând la oficiul archid. ocupă pe rînd postul de notar la esactoratul archid. vice-notar consist. secretar la tribunalul matrim. asesor şi protonotar consist. şi notar capitular. La anul 1900 a fost numit protopop onorar.

Alocuşionea de Crăciun a Sfinşiei Sale. La gratularea de Crăciun, cu carea colegiul cardinalilor s'a înfăşişat înaintea Sfinşiei Sale, dînsul a rěspuns cu cuvinte acestea frumoşe:

Cu spirit voios primim, domnule cardinal, gratulările, carî Ni-le-ai adus şi în numele sfîntului colegiû. Îşi mulşămim pentru sentimentele de dragoste şi recunoscînşă, talmăcitoriul cărora te-ai făcut pentru toşii, cu datorinşă, ca *inoirea în Christos* prin mijlocirea Feciórei nepetate pentru Biserica să fie o prevestitoare de timpuri mai puşin grele. Ne bucurăm forşte, că ai atins tema acésta, pentru că taina din Vitleem, carea vom, să o serbăm, îmbie dovedile cele mai

Cumpărăşii

Cumpărăşii

Calendariul Unirei pe anul 1904.

Cu un frumos calendar de părete.

Preşul 50 h. plus 10 fl. porto.

necombătute pentru adevăratul Mântuitoriu, carele este Mântuitoriu astăzi ca și mai înainte de acesta cu nouă spre zece veacuri, Mântuitoriu aicia ca și în Vitleem, singurul, vecinul, universalul, cel ce a înnoit fața pământului și a restaurat din nou raporturile personale și sociale dintre Dumnezeu și omenii.

Întru adevăr staulul din Vitleem ne arată pe omul cel desevarșit, acela ce unesce întru sine în o singură persoană firea dumnezească și cea omenescă și restituie celei din urmă partea cea mai bună a desevarșirilor ei pierdute prin păcat și-i restaurază totă îmbelșugarea darurilor. Dacă vom deci, să fim omenii în privință atât spirituală cât și socială, nu ne restă nimic alt ceva, fără numai să întîmpinăm pe omul cel desevarșit, pentru ca spre viața lui Christos să dobândim măsura cea deplină: *ca să ajungem toți la unirea credinței și cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, întru om desevarșit, la măsura vârstei plinirii lui Christos.*

De aceea totă viața creștină și socială are, să fie numai o silință neîncetată spre aceea, că să ajungem trumséta lui Christos, pentru ca așa să redobândim vrednicia noastră și cu darurile originale să redăm lumii armonia, concordia și pacea raiului.

De aceea staulul din Vitleem este o școlă, de la carea dumnezeescul Mântuitoriu începe slujba sa de învățatoriu, nu cu *convinte*, ci cu *fapte*, învățând, că singurul mijloc spre înnoire se cuprinde în jertfă, în serăcie și în durere. — Nimica nu folosesc teoriile pompoase, adunările sgomotoase, discuțiile de întrebări ardețore. Spre a înnoi toate lucrurile în Christos e de ajuns școlă aceasta, spre acesta nu e de lipsă, ca știința să se cuprindă cu lucrul acesta, nici ca bogăția să împrumute spre el ajutorul său, nici ca politica să se pună la mijloc; dacă societatea ar voi, să înainteze pe calea acesta, atunci ar afla fericire, liniște și pace generală.

Staulul din Vitleem este școlă; dacă socotim, că un împărat păgân fără de a ști s'a făcut unelta proriei dumnezeesci și a conlucrat în chip minunat la întemeierea Bisericii, atunci nimenia nu poate, să se îndoască, că Dumnezeu îi împărtășește ei ajutorul său, pentru ca să o apere și să o păzescă. Relele care o întristază în zilele noastre, adevărat că sînt numeroase și foarte grele, și vrășmașii ei, — cei ascunși și cei fățiși, — sînt numeroși și puternici, și înfricoșate sînt mijlocele, de care dispun ei spre a strica Bisericii; într'aceea să nu ne desbărbătăm, că dădă în promisiunile dumnezeesci avem siguranța, că Dumnezeu în tot de una va ajunge ținta pusă așa, că el, pe cum zice s. Augustin, spre a duce binele la triumf se folosesc chiar și de relele, cele ce se nasc din deprinderea voinței noastre libere.

Coliba din Vitleem este școlă, în carea se propune învățătura, că spre a înnoi toate în Christos n'avem, să prescriem înțelepciunii dumnezeesci nici timpul nici chipul, în carele să ne vină într'ajutoriu. Patruzeci de veacuri a așteptat Israel plinirea promisiunii făcute în raiu, și noi de aceea avem, să ne știm a avea credință nu numai asemenea patriarhilor, ci și credință asemenea Mariei și lui Iosif, care bine știu, că Fiul lui Dumnezeu are, să se nască, și că Vitleemul, de carele erau așa de depărtați, are, să se facă leagănul lui, și totuși așteptau fără

temere și frică rînduelile cerului. — A bună samă Ne dăre, că vedem, cum Biserica lui Isus Christos este persecutată și combătută în chip sêlbatic în auctoritatea sa, în învățăturile sale, în misiunea sa providențială, ce o are aci pe pămînt, și că în urmarea acestora societatea omenescă este sfășiată de desbinare internă; dară dacă socotim, că noi petrecem în valea lacrimelor, că avem, să susținem un timp de cercare, că Biserica aci pe pămînt este Biserica luptătoare, că necasurile, care se descarcă asupra ei, le trimite ori le suferă Dumnezeu însuși, atunci ușor putem, să ne asemănăm Mariei și lui Iosif, care după timpul de așteptare liniștită și siguri, că plinesc voea dumnezească, părăsesc mica sa casă și între osteneții nespuse pornesc în o călătorie lungă și în chip resignat rabdă respingerea din parte Vitleemenilor, care le denegă locaș ospital.

Staulul din Vitleem este școlă. Cât de nespuse de fericită ar fi fost familia aceea, carea în noaptea aceea ar fi primit pe sermanii logodnici! Ce binecuvîntări s'ar fi revărsat preste ea! Dară ». nu aveau ei loc ». Isus a venit în cetatea sa, și » ai săi nu l-au primit pe dînsul! — Sermane popor și sermane națiuni, care nu numai nu primesc pe Isus și Biserica lui, ci mai rele decât poporul din Vitleem fiind o împedecă în lucrarea ei, o asupresc, o hulesc și acesta o sevarșesc cu o orbie, ce nu se se poate țerta, căci ele trebuie să aflu, că sôrtea miserului Vitleem e păzită și pe sama lor.

Staulul din Vitleem în sfârșit este o școlă, în carea plinirea promisiunilor dumnezeesci s'a descoperit nu înțelepților și învățătorilor veacului, ci tuturor celor mici, adecă păstorilor celor simpli, dară nu pentru că dădă Isus ar fi voit, ca o classă a societății să o preferescă celei alalte. Societatea omenescă este lucrare a lui Dumnezeu. Dumnezeu însuși a voit deosebirea classelor. Isus n'a venit, să răstörne rînduela acesta prin aceea, că s'a îndreptat numai cătră cei seraci, ci el s'a născut pe sama tuturor. Atata e sigur, că pentru ca să dovedescă misiunea sa cea cătră toți, a voit, să vină pe lume într'un loc public, la carele intrarea să nu se potă opri nimēnuia; el a voit, să purcedă din neam împărătesc, pentru ca principiul să nu-l desprețuescă, el a voit, să se nască serac, pentru ca ori și care fără de nici o excepție să potă merge la el și — ca tuturor toate să se facă. Pentru ca nimenia să nu aibă frică a se apropia la el, s'a arătat *prunc*.

Ângerul Domnului n'a adus buna veste locuitorilor din Vitleem — nu numai de aceea, că aceștia denegând Mariei și lui Iosif sălașul s'au făcut nevrednici de ea, ci și pentru că ei — de parte de a grăbi la iesle, nu ar fi primit buna veste, în ce chip nu o au primit mai apoi nici locuitorii Ierusalimului, când au sosit acolo sfinții magi. — Și așa se mai întîmplă și în zilele noastre, că atunci, când grăesc ângerii Bisericii, mulți dintre cei botezați întru stricaciunea inimilor sale, carea e otravă pe sama minții, nu numai îi rid și-și bat joc de ei, ci negă și faptele cele mai limpede, adevărurile cele mai învederate, tituli de drept cei mai sfinți, și lăudaroși se mândresc cu necredința sa. — În ce chip sînt și astăzi omenii cu spirit sumeț și cu inimă

stricată, care deși sînt moștenitori ai promisiunilor dumnezeesci și așa zicînd vecini ai templului, se mândresc, că se țin de poporul cel ales, care încă n'ar fi crezut vestirea ângerului.

Atata e sigur, că ei s'au împotrivit și atunci, când Isus a redat orbilor vederea, mușilor graiul și a rechemat pe cei morți la viață, și după ce au primit miile de binefaceri, l-au pironit pe cruce, — un fapt dureros, carele se repeșce de atâtea ori.

Dacă mulți, după cum e obiceiul în lume, serbeză ziua acesta cu veselie deschilinită și pe lângă schimbarea de doriri de de bine, dară nu-și trag folos din învățăturile, care le îmbie taîna din Vitleem, pentru ca să înocască toate în Christos, noi toți, venerabili frați, să depunem rugăciunile noastre la leagănul dumnezeului prunc, pentru ca el să ajute cu darul său, și toți să aibă de acolo folos.

Din distr. Murș. Primum următoarele șire: Mult Onorate Domnule Redactor! În prețuita fôie „Unirea“, ce o regediați, am cetit în Nr. 47 un articol „Sinodele protopopesci, Tractul Mureșului“, în care un anonim, între alte lucruri, ce le descrie, mă rogă să dău deslușire în cauza restanțelor, ce în sume mari apasă acest District protopopesc pentru deosebitele fonduri archidieceșane.

Drept aceea, spre a satisface dorinței exprimate de Domnul Corespondent, Vă rog să binevoiți a da loc în colonele acestui ziar următoarelor șire:

Înainte, doresc să se știe, că am administrat acest District protopopesc din 3 Maiu 1899 până în 4 Iunie 1900. În acest restimp am încasat de la Frații preoți și de la parochiile districtuali, și am substernut Laudabilei Casse Centrale Archidieceșane taxe pentru următoarele fonduri archidieceșane.

1. Pentru fondul preoților deficienți, restanța trecută din 1898 pe 1899 a fost 2 fl. Acești bani cu datul de 11/9 1899 i-am solvit la Cassa Centrală Archidieceșană de la mine, primindu-i eu numai după aceea de la fratele preot din Karácsonfalva.

Iară competența pe 1899 au fost 61 fl. Din acești bani, în sinodul protopopesc de primăvară a anului 1900, am încasat de la Frații preoți districtuali în corone 118, care cu datul de 11/4 toți i-am substernut Laudabilei Casse centrale Archidieceșane, rămânînd ast felii ca restanție pe tract 4 corone, care s-au șters, fiind că fratele preot din Karácsonfalva fu strămutat din acest District în altul. Prin urmare în tract pentru acest fond restanția, ce a trecut de la mine, a fost zero.

2. Pentru fondul Esactoral: Pentru acest fond din anul 1899 încă n'a rămas nice o restanță, dacă înse întręga competența de pre anul 1900 satorită, prin cerculariul de dat 20/10 Nr. 5383 în suma de 106 cor. trece în restanție, eu despre aceea nu sînt responsabil.

3. Pentru fondul Reuniunii de asigurare contra focului: La fondul acesta, cu începutul administrației mele au fost restanție pe Tract 71 fl 4 cr. Competința satorită pe un an și jumătate, adecă din 1 Iulie 1899 până în 31 Decembre 1900 au fost: 162 fl. 41 $\frac{1}{2}$ cr. cu totul 233 fl. 45 $\frac{1}{2}$ cr. Din această sumă, ca premii restante și ca competența anuală

s'au încassat, și cu datul de 13/9, 6/10, 6/11, și 26/12 ex 1899, și cu datul de 19/2 ex 1900 s'au subternut Laudabilei Casse Centrale 126 fl. 38 cr. rămâne rest 107 fl. 7 $\frac{1}{2}$ cr. Inse numai la parere; pentru că acestia au fost premii competente pe jumătatea secundă a an. 1900 adecă din 1 Iulie până 31 Dec. 1900, în care timp neavând eu puterea jurisdicțiunii protop. n'am fost competent spre ai încassa.

Drept aceea publicând datele de mai sus, cuget că am satisfăcut dorinței Domnului Corespondente „Or“, și astfel atât de la repaus. Vas. Hossu, cât și de la nime, n'au trecut la succesori, nici o restanță. Barboșiu la 16 Decembre 1903. Cu totă reverința V. H. Saltekei, paroch și vice-protop.

Să văd unghiile. — Ziarul muscălesc „Vremea“, care apare în Bucuresci cu veditul scop, de a combate și apăra pe Români de propaganda catolică cu tot soiul de arme, nu inse pentru motive religioase, ci pentru de a-l readuce în brațele Papei de la Neva, de care i-a succes a se desface, — în nr de la 12 Decembre v. uită de așa ascunde unghiile în sac, ci și le arată să le vedem.

Iată povestea vorbi:

În Bucuresci există o societate sub președința dlui Kalinder, care are nepretuita menire de a publica cărți bune de citit pentru popor. Cunoșcem câte-va numere din această serie și spunem numai atât, că din unele s'au trecut la noi sute de exemplare. Societatea acesta numită „Stéua“, a hotărât să publice portretele bine reușite ale Regelui și Reginei, și să le respindescă în toate părțile. Și „Vremea“ se alarmează, căci ea vede în acesta, tendința de a scote din casele sătenilor „icónele și alte portrete foarte reușite pictate“, un atac direct contra conștiinței creștinilor și contra bisericii ortodoxe.

Adecă, vorba e, că în chipul acesta icónele „tătucului“ de la Petersburg vor fi date afară din casele românilor și înlocuite, cu ale acelora, care a ridicat România la regat. Se fac că nu pricep ce rol jucau „iconarii“ rusești de tristă pomenire, cari umpleau casele țaranilor cu chipul țarului, și-i învățau să i-se închine, ca unui sfânt. Se ved unghiile, nu vă mai faceți, și e sosită vremea să se strpescă odată cultul muscălesc din țară.

Să nu scăpăm momentul. — Sub acest titlu „Libertatea“ de la Orăștie publică un articol, pe care îl recomandă cercurilor bisericesci de la Sibiu. Se scrie de profesorul Smigelschi, care prin esoposia sa de pictură bizantină a primit laude din toate părțile, relevându-se frumșeta lor neîntrecută. Scriitorul articolului termină astfel: „... la Sibiu deschise stațiunile catedralei și interiorul acestui monument național așteptă și caută și pe împodobitorul său, pe care prin neperitórele sale ziduri, nemuritor să-l facă pentru copiii și nepoții nostri.

„Obolul nației așteptă talentul național.

„Și noi un moment nu ne indoim, că șefii bisericilor noastre vor ști să ofere larg teren ornamentice neîntrecute a profesorului Octavian Smigelschi. Ca, să nu scăpăm momentul!“

În același număr se publică un articol lung de dl Octavian Goga, reproduc din „Luceafărul“ și în care se apretiează în termeni elogioși esoposia prof. Smigelschi.

„Luceafărul“ în nr. ultim publică portretul pictorului, și o prea frumoasă ilustrație, represintând partea stingă din presbiteriul, corul și cupola Catedralei din Blăș.

Remarcăm, că scrisese foilor snt tóte fôrte favorabile distinsului profesor și pictor, care de altcum a lucrat și câte-va frumoșe iconostase pentru unele din bisericile noastre.

REVISTE.

Din Patrie. Acum cu anul nou gregorian a început a apăre o revistă nouă intitulată: *Görög katolikus hírlap*. Scopul ei e lupta pentru câstigarea liturgiei maghiare în rândul prim, mai are apoi și alte scopuri, pentru cari inse nu va lupta cu atâta zel, cum e: validitatea tuturor greco-catolicilor pe toate terenele. Ea promite, că va lupta și pentru drepturile noastre, de aceea a trimis mulți numeri de probă preoților și laicilor nostri inteligenți. Ne ținem de datorință, să facem atenție pe cetitorii nostri, să se ferescă de ziarul acesta, căci pentru noi e foarte periculos. Nu are de alt cum nici fôrte, pentru ca să se pótă susține; cunoșcem mai mulți din cei ce au subscris apelul, dar acestia numai teologi nu-s, nici ziaristi, ci șoviniști politici.

Roma. Sfinția Sa primesce în audiență pe rind toate seminarele din Roma. Fie-cărui seminar îi ține câte o vorbire mai scurtă, în care se ocupă de comun — cu preținția ce există între religiunea catolică și între știința adevărată; mai ales inse îi place să se ocupe cu aschesea. Unui seminar i-a zis următoarele vorbe frumoșe: Cel ce predică numai cu cuvântul, și nu și cu pilda, e comediant. Știința e de lipsă unui preot, preotul învățat fără pietate e asemenea unui drac.

E vorba, că în luna lui Ianuar Sfinția Sa va publica tubileul general, care se îndatinéză să-l publice papii îndată după întronisare.

România. Cu ocaziunea discuțiunii asupra răspunsului la mesajul regal, senatorul *Ursianu* arată, că preoțimea ortodoxă nu-și împlinesce datorința, că clerul catolic e mai pe sus de cât cel ortodox, căci dirigează mai bine spiritele, de aceea el e gata să se facă catolic. Numai atât a acceptat „Vremea“ și și-a arătat indignarea față de acest „agent secret al catolicismului.“ „Vremea“ se necăjesce rău, când e silită să constate, că și premierul Sturdza e de aceleași păreri ca și Ursianu.

Nu se mire cei de la „Vremea“, căci zéu așa e lucrul cum spune. În

biserica cea mai frumoșă din Alexandria în Dumineca trecută, cu tóte că au slujit 4 preoți, n'au fost de față la slujbă numai 3 (cetesce trei) bărbați.

Acum is de ajuns „Vremii“ colónele, să înfiereze propaganda catolică, dacă inse se vor înmulți preoții catolici din România, și vor fi conduși de adevărat zel „catolic“, colónele îi vor fi prea strimte, va fi silită să scóță ediții separate, pentru cari inse vor lipsi rublele, apoi cu vremea i-a trece vremea și „Vremii.“

Cu prilejul debaterii răspunsului la mesaj. min. Brațianu pomenind de chestia națională a spus, că România nu nutresce iridentismul, din contră dorința tuturor e că Români din Ungaria să trăiescă în bune raporturi cu Magiarii, și România și Austria să continue a susține aceleași bune relații. Dsa a renoit declarația min. Sturdza de la 1895 că guvernul român să abștine de la ori ce amestec în afacerile interne ale Austro-Ungariei. În același timp senatul a primit cu un singur vot contra, proiectul Dlui Haret, de a deschide un credit de 600 mii lei pentru ridicarea de biserici și școle în Macedonia. Iar școlele noastre trec toate în mâinile statului. ...

Moldova. În comuna Cleja, Județ. Băcău s'au sfințit în interval de un an două biserici noue. Cea dintâiu în Cătunul Samoșca, în cinstea Sfinței Treimi și a doua în cinstea Sfințului Francisc de Assisi. Ce vrea să zică a face o biserică nouă aci, este greu de descris. Fonduri adunate nu sînt, poporul nu este darnic, guvernul, ușor de înțeles, nu are mare plăcere de a ajuta pe catolici, mai ales pe Români-unguri. Cu toate acestea Părintele Grațian Carpati, român din Transilvania a muncit preste măsură și în scurt timp a ajuns la un rezultat foarte laudabil. Ai a face cu ómeni inculți, care mai mult cu sila și ocară dau cotisațiunile lor impuse. Trebuie să fi cassier general și particular, arhitect în cap, antreprenor, supraveghietor, adecă toate se ascéptă de la Părintele. Dar a fost și frumoșă ziua de 19 Novembre, când toți preoții catolici din Județul Băcău, în număr de 12 asistau la sfințirea solemnă, servită de cătră Prea Sf. Sa P. Provincial al Franciscanilor Conventuali. În predica română P. Decan arată însemnătatea Bisericii parochiale, în cât ea ne légă cu Dumnezeu prin învățătura și sf. jertfă, ne unesce, ca simbol extern, cu biserică universală catolică, și pe poporeni unui loc îi

unesce între dînşii ca frați, unde stau toți unul lângă altul fără deosebire. Timpul fiind foarte favorabil, totă ceremonie s'a petrecut cu demnitate spre lauda lui Dumnezeu.

Părintele paroh Grațian pôte fi vesel de frumoasa activitate, ce desvôltă în România cu atâta dibăcie.

Afaceri interne. Ședințele s'au re-deschis și obstrucția continuă și ea. În un discurs al min. Tisza se vestejesce aspru procedura obstrucționistilor cari împiedecă desbaterea proiectelor de la ordinea zilei, ca cel al contingentului de recruți, și silesce guvernul să chieime sub arme rezerviștii, chiar acum de s. sêrbători. Ca să-și câștige simpatiile țării guvernul vrea să facă oficialilor un dar de anul nou, împărțind 16 milioane adaus la salar. Ajutoarele acestora sînt între 200—3600 cor.

Rusia. Sintem pe cale a semnala un nou resboi între Japonia și Rusia. Japonia a trimis deja ultimatul Rusiei, dar aceasta întărzie cu răspunsul.

Francia. Combes își isprăvesce lucrul, ce l-a început cu călugării. Pe rînd, pe rînd scôte din Francia nu numai pe cei neautorizați, ci și pe cei autorizați. O comisiune s'a încredințat pentru facerea unui proiect de lege, prin care să se propună parlamentului alungarea tuturor călugărilor, cari să ocupă numai cu învățatura. De aceea nu-î pasă, că pentru acoperirea golului, ce lasă în urma lor călugării, Francesii au să plătescă 50 de milioane de franci. Acésta o fac bucuros Francesii, cari sînt gata să jertfescă orî ce pentru salvarea patriei.

CORESPONDINȚE.

DE PE CÂMPIE.

Luna lui Decembre 1903.

Hotarul comunei mele natale acum se comasază.

Poporul de acolo avênd mare frică de domni, nu are încredere în nime, se teme că domni îi vor lua pămîntul și el va rămănea pe drum. De aceea a telegrafat după mine să me duc la ei să-i învăț ce se facă și să le deschid ochii.

Am alergat până la ei să vîd cum stă lucrul, și am aflat că nu e chiar așa cum zice poporul. El are neplăceri cu pămînturile pentru că nu-s întabulate pe cel ce le folosește, pentru că contractele sînt făcute orî dinaintea catastrului orî chiar de pe timpul absolutismului, orî chiar și fără de contracte.

Am aflat și aceea că contele și-a cerut tabla în marginea hotarului unde e mai slab pămîntul, pentru ca se capete mai mult, —

pe cînd la prețuirea pămîntului al contelui a fost prețuit tot în clasa primă.

Poporul strigă că atunci s'a făcut nedreptate, dar cred că acum e târziu, pentru că atunci a trebuit să protesteze cei 2 membrii aleși de el și nu acum.

L'a agitat nu știu cine, că contele cere 7 table în hotar și că ar alege numai pămîntul cel bun; pentru ca se me conving am cerut de la comisiune protocolul luat și m'am convins de contrariul. De aici deduc că bietul popor nu are conducător la loc, și dacă îl are nu are încredere în el.

Mergênd de la cancelarie la prînz, mai mare mi-a fost surprinderea, cînd nepoții mei cari au fost venit de la școlă îmi ziseră: „Unchiule la școlă a venit un domn cu hînteu și a sfădit tare rău pe părintele.“ Convenind cu fratele preot l'am întrebat de celea întimplate. Mi-a spus că un vice-inspector reg. de școle a vizitat școlă, și că a notat în protocolul lui de vizită, că a aflat școlă în disordine și necurăție și că pruncii nu au cărțile necesarii, la finea vizitei a provocat pe preot să subscrie și el protocolul.

Preotul s'a nizuț a-i documenta că școlă e în ordine bună și că pruncii au cărțile, și de aceea au denegat subscrierea. Atunci Măria Sa s'a infuriat și a dat pe unguresce cum numai l-a scăpat gura și ieșind afară a amenințat pe preot „că pe barba lui, nu va căpeta ajutoriul de stat.“

Îată Venerat Cler! încă un document, că ce voesce guvernul cu noi prin ajutorul de stat!

Măria Sa, cu acestea a plecat în satul vecin. Bietul preot amărit de amenințare, sta pe cugete să mîrgă în satul vecin să se rîge de iertare și să subscrie protocolul și ast fel să-și asigure ajutoriul de stat. Îată On. Frați! și slăbiciunea noastră.

Eu l'am sfătuit ca aceea să nu o facă, fără prin M. O. Oficiu Protopopesc să informeze pe Prea Veneratul Ordinariat Archiepiscopesc despre tot lucrul și el să fie în pace.

Am plecat cătră casă. La gară am ajuns cu o 1/2 oră mai iute ca trenul. Întru aceea pruncul bôctêrului de la aceea gară vine de la școlă confesională din C. Ca să-mi trecă timpul m'am dat în povesci cu băiatul, și între altele l'am întrebat că pôte el învăța romănesce? Mi-a răspuns că învățatoriul nu propune romănesce ci unguresc: „a tanitô nem tanit olahul hanem csak magyarul.“ La acestea am înlemnit, și acolo am lăsat băiatul. Am plecat să mă preumblu, să răsufu aer curat, pentru că era să mă astup de necaz.

Am venit la idea că și învățatoriul nostru umblă după merite, dar nu după meritele demne, naționali romănesce, pe cari fie care învățator român e deobligat să și-le căscige, ci durere! după merite contrare neamului care l'a lăptat și crescut.

Îată Mult On. Dle Redactor! ce m'a îndemnat, să vă scriu amintirile din călătoria mea.

Am venit acasă cu inima frântă de durere de celea auđite, dar câte vor fi cari nu se știu? Totuși am mîngăerea că pe la noi nu stau acțiunile așa de rău.

Îmi închei șirele cu vorbele sfinte ale Măntuitoriului: „Cine are urechi de auđit să audă.“

Câmpeanul.

Redacția doresce

Sêrbători fericite!

tuturor colaboratorilor și cetitorilor nostri.

Noutăți.

Sêrbătorea dragostii. În salonul Casinei romăne din loc s'a serbat ieri o înălțătoare sêrbătore a iubirii: s'au împertit de Ss. Sêrbători haine la 41 de copii sêraci: studenți, preparanți, normaliști, elevi de meserie și copile de la școlă de fete. Un public numeros era de față. Sêrbarea o deschide prof. Dr. Chețian, secretarul Renn. femeilor. În o caldă vorbire, dsa arată marea importanță a fetei de dragoste și îndurare ce se seviresce azi. Mulțemesce publicului pentru ajutorul dat Reuniunii spre a face acest lucru bun, și îndemnă pe copii să se facă vrednici prin o bună purtare de ajutorul ce-l primesc azi. Rînd pe rînd apoi să împart vestimintele, căciuli, încălțăminte, pome și bani era ceva și îndoișilor să veđi cum locul tristeții de pe multe fete e înlocuit cu veselie și cum mulți ochi strălucesc de bucurie la privirea frumoșelor daruri primite. După împărțire elevul Mureșian declamăză poesia Mama de Coșbuc și prof. Precup mulțemesce damelor de ajutorul împărțit celor lipsiți. După departarea băieților dna *Cornelia Maior*, cântă la pian cu adevărat sentiment mai multe piese naționali. Urmézá prof. *Mureșian*, care ne delectézá cu unele bucăți din admirabilele-i compoziții. — Pe fețele tuturor celor de față să puté ceti o satisfacție și mîngăiere nespūsă pentru cele sôvrșite. Dorim și noi alătura cu prof. Precup, să ni se deie cât mai adese ocaziune, de a fi de față, la ast fel de sêrbări frumoșe. În numărul viitor sperăm să publicăm numele contribuitorilor cu bani și vesminte la colecta deschisă de Reuniunea femeilor noastre.

De Ss. sêrbători aducem aminte cetitorilor nostri să-și rescum-pere felicitările în favorul fondului de *ajutorare a preoțimeii saú pentru masa studenților*. Noi primim contribuiri pentru fiecare și le cultam publice. — Pieur cu pieur. . .

Advocat nou. Dr. *Basilii Crișan*, și-a deschis cancelarie advocațială în Huedin

Fôie baptistă. Aflăm că adunările baptiste romăne din țara noastră, vor eda o fôie lunară sub numirea „Steaua dimineții.“ Se nôte abona la George Florian în Tulpoș sau la Mihaiu Brumar în Tulcea, com. Bihor. Costă pe an 80 fl. Se te feresci Romăne de cuiu străin în casă!

Vești bune. Din o scrisore mai lungă ce primim, estragem câte-va șire: Prin stăruința dlui preot *Ioan Alesandru* din Cic-Sângeorgiú, s'a zidit în acéstă parochie case parochiale frumoșe, deși poporul e puțin și împrăsciat prin 6. filii. În 8 Nov. s'a făcut sfințirea casei prin protopop. Șolnai, cu care ocazie s'au adus mulțumite sincere Escel. Sale Mitropolitului Victor, care a contribuit la edificare cu 100 cor. cum și micului popor pentru jertfele aduse.

Spre sciință. Disertația bine scrisă a dlui preot *Gavril Szabó*, din Bicsad, ni-a fost trimisă, din decisiunea conferinții protopopesci a țării Oașului, de cătră notarul acelei conferințe. — Pentru ca să știe!

Lui Vasile Alesandri. Ziarele de dincolo vestesc, că Academia romăna a lansat liste de subscripție spre a se ridica un bust nemuritorului Vas. Alesandri.

Fundațiune nouă Venerabilul preot *Simeon Petean* din Jucul-nobil, distr. Coșocna, a depus la Vener. Capitul mitrop. suma de cor. 600.— din interesele căreia după mărtea sa să se celebreze liturgiile de cătră preoții din Juc pentru repausul sufletului său și a părinților sei. Crescând fundațiunea să se ajute din interese biserica din Jucul nobil și eventual să se creieze stipendii pentru studenți.

Luigi Cazzavilan. Zilele trecute a repausat la București cunoscutul ziarist Cazzavilan, proprietarul ziarului „Universul” care are zilnic tiragiū de zeci de mii esemplare și e cel mai bine informat ziar din țară. Cazzavilan, infocat Garibaldian, a venit în România pe timpul războiului independenții, când nefiind primit în armată, a fost corespondent al câtor-va ziare italiene. Mai târziu s'a așezat în București, a început a eda „Universul”, fără colorit politic de partid, care a ajuns la o popularitate neîntrecută și a făcut din miserul lui fundator milionar. Inimă generoasă, Cazzavilan jertfa cu mână largă pentru ori ce scop de binefacere. A ridicat cu spese enorme o școlă italiană splendidă și a inițiat ideea unui ospiciū al invalizilor, când cu mărtea monach. Cosma. — Dormă în pace!

Dare de samă Cu ocaziunea petrecerilor și a festivităților aranjate la Baia-mare din incidentul adunării generale a „Astrei” la 9 și 10 August st. n. a. c. percepțiunea totală a fost 5248 cor. 70 fil cuprindându-se în această sumă și intratele pentru banchet, iară erogatiunea asemenea a fost 5248 cor. 70 fil. La concert și bal au binevoit a suprasolvi: Alesandru Mocsonyi 400 c. Alexiū Pocol, 432 c. 10 fil. Georgiū Șuta, 100 cor. Dr. N. Oprean, 4 cor. Dr. P. Vajda, 1 cor. Georgiū Pop, 1 cor. V. Pop, 2 cor. Dr. I. Vajda, 20 cor. Dr. I. Cherecheș, 2 c. V. Moldovan, 10 c. Dr. G. Mureșan, 2 c. Dr. Nilvan, 2 c. Ioan Gyöngyösi, 2 c. M. Herskovits, 2 cor. Negruțiū 3 c. G. Barbul, 10 c. Alex. Pop, 10 c. A. Pop, 15 c. Avr. Breban, 10 c. Nic. Breban, 20 c. Ales. Breban, 20 c. St. Cherecheș, 10 c. C. Lucaciū, 20 c. D. Napoian, 10 c. I. Pop. din Turț 20 c. Pentru suprasolvirile aceste și pe calea acestă își exprimă mulțămītă comitetul aranjator. Snt rugate și celealalte ziare romănesci a publica în prețuitele lor colone această dare de samă. *Comitetul aranjator.*

Denumire. Dl *Romul Boilă*, originar din Dsmărtin, care numai la finea anului scol. 1902/1903 a absolvat facultatea juridică a Universității din Clușiū, depunēnd cu succes bun rigurosele, în 5 Dec. 1903, a fost promovat la acea Universitate la gradul de doctor în drept, iară la 24 Dec. 1903 doctor în științele politice.

==== 4 cor. numai 4 cor. ====

Drepturile și datorințele învățătorilor și
==== învățătoarelor confesionale ====

scrisă pe temetul legilor regulamentelor, ordinațiunilor, instrucțiunilor, hotăririlor și decisiunilor
==== principiare ====

de Dr. Szabó Mihály, inspector regesc

~~~~ tradusă în romănesc de ~~~~~

==== Eugen Zaslo, profesor. ====

==== porto postal 20 fileri. ====

Procesul de presă a păr. Moța. Păr. Moța de la Orăștie, fusese pedepsit la 1 an temniță, câteva mii spese, pentru un articol scris cu prilejul desvălierii statuei regelui Matia de la Cluș. Apelată sentința, Curia a nimicit sentința Curții cu jurați din Cluș și a ordonat pertractare nouă.

Mulțămītă Dl Ioan F. Negruțiū prof. în Blaș, a donat pe sama bisericeii gr.-cat. din Sicutard o s. evangeliie fōrte frumos legată, iar pe sama școlii gr.-cat. a donat următoarele cărți școlastice și adevă: 17 Abe-cedare, 15. Cărți de cetire, 10. Eserciți de l. maghiară, și 10 Constituția patriei, cari s-au împărțit în ziua de Sf. Nicolae între pruncii de școlă. Cu această ocaziune din partea senatului bisericesc și școlastic gr. cat. i-se aduce cea mai mare mulțămītă. Sicutard 13/XII 1903. *Aureliū Mureșan*, preot gr.-cat.

Petreceri. Învățătorii romăni din prot. Almașului și inteligința din jur, invită la petrecerea de iarnă împreună cu concert și producțiune declamatorică-teatrală, ce se va ține la 14 Ianuar st. n. 1904 (ziua anului nou) în școlă gr.-cat. din Bucium. Venitul curat e destinat parte în favorul bisericeii din loc, parte pentru masa studenților din Blaș. — Tinerimea inteligentă română din Șard și jur invită la producțiunea declamatorică-teatrală urmată de dans, ce o va aranja la 1/14 Ianuar 1904 (Anul-nou) în sala școlii din loc. Venitul curat e destinat pentru școlă.

Din Fiume în America. După cum ne împărtășesc raportorul nostru vaporul Carpatia a plecat spre America în 18 Dec. ducēnd din Ungaria 300 de emigranți. Cu această ocaziune comisia de emigrare, reprezentanții Gubernului și direcțiunea centrală a cancelăriei de bilet au vizitat uriașul vapor acărei mobiliatură frumoasă au admirat-o. Călătorii de pe clasa III, cari merg cu vaporēle din Fiume snt împărțiti câte 4 inși într'o chilie și snt serviți în refectore des-chilinite; după fie care mănecare primesc fructe și vin. Călătorii vaporului Carpatia tocmai mâncau de amiază, când s'a prezentat comisia și le mulțami în cuvinte calde de grige, și că sub auspiciile lor fiind provēduți așa de bine pot călători așa de comod. Călătoria din Fiume costă 180 cor. așa dar cu mult mai ieftin ca pe năile nemțesci unde pentru banii șcmipi snt aruncați în fundul năilor și nutriți cu nisce mănecări rele. În calea spre Fiume nu e controlă de vamă și călătorii deja cu 2 zile înainte de plecarea vaporului primesc locuințe și provisiune. Cei ce voiesc se aibă planul de călătorie să se adreseze la „Központi me-nejtegy iroda Budapest” IV. Vigadó-tér 1. și il primesc gratis.

Avis. Un candidat de avocat romăn cu certificate bune, posedă limba germăną și magiară caută aplicare în cancelarie advocatiālă pe lângă condițiuni modeste. Adresa să pōte sci la Redacțiunea fōiei nōstre.

Arderea unui teatru în Chicago. Se anunță din America o grozavă catastrofă căreia i-au cădūt jertfă sute de victime. Teatrul Iroquoys s'a aprins în decursul unei reprezentațiunii și mai mult ca 600 omeni au perit în flacări.

Carmen Sylva populara și iubită regină a Romăniei și-a serbat de a unăzi a 60 aniversare a născerii sale. Celea mai vii es-presiuni de felicitare iaū venit din tōte părțile lumii, până unde a pētruns vestea despre mama rănitiilor și de poetă regină.

Visită înaltă Prințul moștenitor Franz Ferdinand va face în decursul acesteii lunii o visită curții regale a Romăniei. În onorul înaltului óspe prințul Ferdinand al Romăniei va aranja o mare vinătoare.

Obstrucțiua și dă-ile. La întrebarea lui Kossuth, ministrul de finanțe Lukács a declarat, că obstrucțiua a adus țării o mare pagubă, după ce restanțiile de dare se urcă la cifra de 50 milioane, și ce e mai trist adause ministrul, e că partea cea mai mare din suma această se pōte considera ca ne-încassabilă.

Necrolog † *Ioan Lupșă*, fost paroch în Minthia a murit la 15 Decembrie n. a. c. în anul etății 72 și al preoției 27.

Odihnescă în pace!

Cărți ce să pot căpēta în Libraria Seminarială.

Roua și Bruma C. Scrob	1.50
Povești, I. Ceonga	1.50
Vorbe înțelepte I. Popoviciū.	1.50
Vatra Părăsītă Slavici	2.—
Din Bătrāni	2.50
Drumuri și orașe Iorga	2.50
Poesii de Alexandri.	3.—
Teatru II. III. Alexandri a 1.50	3.—
Vers și proză Alexandri	1.25
Novele A. Brătescu-Voinescu	1.50
Liter. pop. Eminescu.	1.50
Ciocoli N. Filiman	1.50
Legende și hasme Ispirescu.	1.50

Biblioteca Minervei 22 nr. fie care număr 15 fil.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperéză

==== împrumuturi pe pământuri și edificii ====

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2% — 5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționarii de stat, comitat și oraș, precum și la ofțeri, credit simplu și fără giranți.

==== La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală. ====

„PECUNIA“

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.

Nici odată în zile de lucru nu se adunase în ospătăria țeranului Mărian atâtea lume, ca astăzi. De cumva Iovuța cea bălaie, n'ar fi fost fata cea mai sprintenă din sat, nu știu, cum ar fi putut face destul la atâtea ciocănituri de păhare góle și cu atât mai puțin la atâtea întrebări și laude, cu cari o opriau. Chiar și preotul și învățătorul, cari ședeau la joc de cărți cu inspectorul, lăsară cărțile pe masă, uitându-se cu plăcere după dînsa. Iar Ștefan Mărian, tatăl, sta plin de fală după țarabă, cu șepcuța cam într-o urechie pe capul său osos și cam plecat într-o dungă, zicînd în gândul său: „Ce vă mirați de Iovuța mea, că-i așa de lótră? Asta o are de la mine.“

Părinții lui nu fuseseră băștinași din aceea comună. Față de țeranii cei lalți, cari țineau morțiș la cele apucate din bătrâni, el era omul înaintării, omul timpului nou. El nu da nimic pe tradițiuni și obiceiuri din vremi trecute; puținii agrii ce-i avea îi lucra după priceperea sa. Ce tradițiuni și obiceiuri vechi! Ce nu era în carte, aceea pentru el nu era lege; dar își și folosia tóte puterile. Deschise o ospătărie și o boltiță, și vinul, ce-l vindea, era din via sa. Cercase a prăsi și țabac, pentru țigările ce vindea, dar fără noroc. Jidanul cel chior din oraș, Israel Levi, îl sfătui să ridice o fabrică de vinars, și el o ridicase; și să facă o móră de apă lângă vâlcica, ce șerpuia prin una din livezile sale, și el era foc și pârjol ca să sevirșescă și sfatul acesta. „Prostia-i cel mai mare dușman al omului,“ era zicala lui, și era tare fâlos pe aceea, că el, carele venise în comună așa zicînd numai cu straița gólă, ca om cu minte o adusese până acolo, cât acum trebuiau să-l sufere între frunțașii satului.

„Că Mărian, tatăl și fata, își au mințile la loc, îi lucru cunoscut,“ zice flăcăul Oanea morariul, și-i întinde Iovuții paharul golit. „Iovuță, ian spune-ne numai, cum a fost tot lucrul? Așa dar boul împungaciū se repezișe asupra ta?“

„Veți bine!“ zice fata, „când veniam acasă cu un sac de otavă pe umăr.“

„Dar de ce să aduci otava pe umeri acasă? Dacă calul vostru schiópă, nu cum-va mai sint și alți cai la noi în Vremuesci? Eū búcueros țî-ași fi ajutat.“

„Da, da,“ săriră alți doi flăcăi, „și noi búcueros i-am fi ajutat.“

Al patru-lea, ce ședea cu ei la masă, un flăcău pârjit de sóre, se uita numai cu códa ochiului la fată, slobodía fumuri gróse din pipă și nu zicea nimic.

„Calul nostru-i în rînd,“ răspunde Iova, „dar Filip, servitoriul, nu vrea să plece, până ce nu va aduce păstoriul cîrda în sat, se tèmea de boul împungaciū. Atunci eū am vîut să-i arēt, că nu-i nici o primejdie.“

„Și atunci veni boul asupra ta?“

„Póte că năframa mea cea roșie de pe cap l'a întăritat.“

„Ei, și tu? Dómnne frică ț-o fi mai fost!“

„De frică nu mai era vreme, Oaneo, i-am aruncat sacul în córne cu năframă cu

tot, și am tulit-o în pădure, cât numai mă ajutără piciórele. Și asta mi-a fost scăparea. Păstoriul spunea, că sacul îi făcut tot sdrențe și năframa-i găurită prin mijloc de córnela bouli.“

Pe când cei alalți plini de admirare se uitaū uimiți la fata curăgiosă, își deschise gura cea, carele până acuma nu vorbise nimic, și zise: „Pagubă de ele.“

„Păgubă — de ce?“

„De sac și de năframă.“

Iova se roși la față ca focul. „Atunci, Petrea Halēū, ce gîndesci, că ar fi fost mai cu minte să fac, de cât să-i trîntesc aceste în cap?“

„Să fi rămas a casă“, răspunde flăcăul liniscit, și întorcîndu-i Iova spatele, adause: „Ei, și dóră nu? Ce ai acum din tóte? Nici otavă, nici sac și nici năframă, iar pe tatăl tēū putea ușor să-l lovescă guta de spaimă pentru tine.“

Iova nu-l mai audia. La ferésta de cătră boltiță bătea cineva. Învěțătorésa cerea o legătură de ață de impletit, dar asta era numai un pretest.

„Că Dta Iovuță, după o ast fel de spaimă, mai poți să stai la îndemână tatălui iarăși așa de veselă și sprintenă, asta-i fără păreche, fără păreche! Da, da, pe alta ca Dta Inzădar ar căuta-o omul în lungul și largul. Drept are Dómnna preutésă. Șciif ce a zis mai deună zi despre Dta? Sērmana Dómnă, așa-i de fără noroc cu servitórele. „De mi-ași căpeta un ajutoriū, ca pe Iovuța lui Mărian, n'ași sci, cum să mulțămesc lui Dumnezeū!“ Aievea și pe omenia mea, că așa a zis! Las, că de trei poste în jur o scie asta fie-care copil, că așa de cu rînduélă ca în casa lui Mărian nu merge lucrul nicăiri.“

Iova nu-i putu asculta laudele până în urmă. Din casa de óspeți o strigă tatăl-sēū Ștefan Mărian. Luă dintr'un borcan o mână de bombóne. „Du-le aceste copiilor Dtale, Dómnă Hansa,“ și cu aceste alergă de acolo, cât îi fluturaū baierile de la șurtă.

Iova tot-de-una alerga, vecinii n'o sciaū umblînd alt fel de cât în fugă, chiar și la biserică mergea în paș grăbit. Bětrâna Andreóie, care ședea la ficioru-s'o, și-și petrecea vremea fără lucru, scormonind slăbiciunile de la fie care casă din sat, zicea despre Iova lui Mărian, că ea-i singura fată din tot satul după inima lui Dumnezeū.

Că Iova pe lângă o ast fel de viétă alergată, nu punea carne pe óse, cine se póte mira? Dar cu tóte acestea, ea tot scotea ochii flăcăilor, și ca fată a tată-so, iar mamele nu slăbiaū a-și îndemna ficiorii, să aibă grije de Iova. „Răiete, ian cam dáte pe lângă Iova, aceea sci lucra!“ Iova se cunoscea ea pe sine, cât plătesce, și tată-s'o încă o întăria în amânarea ei. „Ascéptă nu mai, până imi va fi gata móra, atunci poți alege.“ De aceea nu venise încă lucrul până la peíte.

Din aintea uși o cuprinse de la spate două brațe și un glas zice suspinînd:

„Că tu tot mai trăiesci! O, Dómnne Dumnezeule din ceriū! Ce mă făceam eū fără tine, de cumva te toropea boul colo pe luncă! Nimic nu-i pe voie stăpânei, dacă nu cumva e și mîna sa la mijloc. O, Dómnne, și astăzi

am să-i fierb lictariul pentru iarnă, să nu-ți uiți de mine Iovuță dragă!“

„N'ai nici o grijă“, zice Iova desfăcîndu-se. „Colo după trasul clopotului de sară voiți veni și țî-o pune vasele în rînd.“

„Iovă! Iovă!“ sună nerăbdătoriū glasul lui Mărian.

Fata intră în casă.

„Iovă“, zise ospătariul încet. „Tocmai acum veđui pe drum trăsura lui Israel Levi trecînd cătra Peneșci. Ușor póte să se abată și la noi, în tréba moriū, știi tu! Veđi și pune, ceva la foc pentru cină.“

„Pare-că umblă des la noi, în tréba moriū, tată.“

„Firesee, așa un lucru nu se póte isprăvi, cum ai bate în palmi. Mai în fie-care zi mai trebuie socotit câte una și ceea-laltă. Dar aduce bani fată, aduce bani! a fi zestrea ta, copilă, așa cât Anghelóie de peste cale să crepe de ciudă. Ei, veđi, și la așa ceva nu trebuie omul să se scumpescă“. Și își freca mîmile. „Veđi și te pórtă cu cina. Cu aști căți-va óspeți isprăvesc eū aici singur“.

Iova, ascultându-l, se duce în curte și prinđind doi pui le tăia grumazii. După-ce se scuseră de sînge, intrănd Iova cu ei în culină, veđu, că o așteptă cineva. O nevastă fórte tinéră cu un copil mic ședea pe vatră. „Anisie“, zice Iova și ridică sprâncenele.

Nevasta scóte din busunariū e epistolă mototolită. „Sofia iar mi-a scris“, zice ea încet, ca și scuzându-se. „De cum-va vrei să ascuți“.

„Așa, Sofia și Francisc nu?“

„El nu, Francisc nu.“

„Și ce-ți scrie Sofia?“

„Între altele îți trimite și ție închinăciuni. Despre Franți zice, că e cam „ușuratic“. Las' că nice nu-i mirare, acolo la oraș, între atâtea ispite. Mě bucur însē, că-mi spune, ca ținătórea de țigări, cusută de mine, încă tot o mai păstrează. Mě socoteam să mă duc pe Duminecă eū însu-mi la oraș, căci pe lângă tóte astea eū șciū că Franți are inimă bună și — de n'ar fi ispitele așa de mari! dar mie puțin imi pasă, numai dacă în urmă n'ar lua de soție — pe palme ași sta să-l port. Altcum ași fi și plecat“. Aici se poticni.

Iova înțelese. „Ei, póte-că n'ai bani de drum?“

Băgă mîna în buzunariū și puse doi taleri pe masă. Anisia aruncându-se cu sete asupra lor zise: „O așa inimă bună ca tine, n'a mai lăsat D-zeū în tótă lumea! D-zeū să-ți rēsplătescă Iovuța de miū, de miū de ori! Franți cel micuț și cel mare și eū îți vom fi recunoscători în tótă viéta“. Și-i sărută haina și mîmile. „Da, da, tu nu ești, ca altele, tu nu desprețuiesci și nu-ți bați joc de o biată fată greșită“.

„Încât pentru asta, fi liniștită“, răspunde Iova. „Eū socotesc așa: cel-ce înșală, face păcat și cel-ce se lasă a fi înșelat, trage nenorocirea“.

Într'aceea zurăi o trăsură în curte.

„Nu e acésta calésa lui Israil Levi? întréba Anisie. Eū uite, Iovuță, tată-to ar trebui să-și tragă samă față de jidanul acela murdar“.

„Un jidov e ca și ceilalți oameni“, răspunde Iova scurt.

Ce-i trăsia prin cap acestei fete pröste? Ea, carea în treba sa așa de slab a știut să-și tragă pe samă, ea să dea sfaturi tatălui seü, cel atât de cuminte? Și de aceea nici nu băga în samă cuvintele Anisiei, carea zise cam cu sială: „Acela nu, Iovuța, acela nu! După acela se trăie nonorocirea ca cöda după mătă“. Iova avea de grijă acum numai de aceea, că trebuie să se grăbescă.

Cu o mână smulse o tigare de pe părete, cu cealaltă o ölä. În tigare puse o lingură de unsöre, iar în ölä arunca crumpele, încât stropii de apă, ce săriaü afară, sfirăiaü pe plat, iar unsörea din tigare topindu-se pocnia și țșnia.

„Döme iartă-mă,“ sună un glas din afară, „îmi vine a crede, că Iova se bate cu ölele“.

Un hohot de ris răspunde la acesta.

Iova tresare ca mușcată de șerpe.

„Nu i-o lua în nume de rău, Iovuço, că zëu, nu o zice cu gând rău, prostul de băiat“, zice Anisie, vrënd să asculte pe vërul seü, Petru Halëu.

Iova făcu din umeri. „Asta o știu de mult, că lui nu-i pot face nimic pe voie. De când s'a întors din călëtoria aceea de peste apă, are tot alte păreri decât alți ömeni cuminte. Pöte-că în grădina lui cireșele sînt albastre“.

„Da, e cam șod, de când a fost dincolo asta o las, și asta vine de acolo, că mereü îi tot singur, dar a avut tot de una o așa inimă bună, ca și de aur — și acesta o mai are încă“.

„Credî că dörá mie-mi pasă?“ Și Iova hodorogia iară-și cu tigarele sale, săria dintr'un colț a culinei într'altul, tocmai unde se feria Anisia de zelul ei cel aprig. Culina era mare, dar în modul ästa Anisie nu mai avu loc într'însa, și în urmă se vëdu cu copil cu tot pe pragul usei. „Pöte-că te-am opăcit prea mult. Nöpte bună Iovuço!“

Iova duce puii fripti în casă, unde sta de vorbă Israel Levi cu tată-so. Acesta, vëdëndu-o, de loc se ridică, ca să-i facă închinăciune.

„Înfloresce ca un trandafir, domnișöra Mărian! Simțesc tot de una o nespusă bucurie, când îi pot vedé fäțișöra cea frumoasă și mănutele cele îndemănatic. Pentru o așa copilă trebuie să te îngrijești, domnule Mărian, trebuie să te îngrijești, e datorință părintescă“.

Iova n'avu timp să-i mulțumescă pentru acesta măgulitöre părere, nice să mănănce din puii puși înainte. Venia adecă o solie de la o țërancă, cale de döuë ciasuri, că trei copii a ei zac bolnavi și Iova Mărian, pentru numele lui D-zeü, să-i trimită din buruienile ei cele bune de leac.

Atunci Iova, tăindu-și o felie de pâne, ca să o imbuce pre cale, să sculă de la masă. „Nu vreaü să fac pe biata femeie să aștepte“.

Stefan Mărian se uita plin de mândrie părintescă la fala lui cea atât de lăudată de toți. Jidanul se topia în cuvinte respectuöse de admirațiune. „O, ce fetiță bună! Chiar în rame de aur ar trebui pusă! Pe sub söre nu se află alta asemenea ei, pe viața mea! Acesteia trebuie să-i mërgă odată bine în lume, domnule Mărian, trebuie“.

„Așa și vreaü“, zice Mărian, „și ca să-i mërgă bine, nu më spariü de grijă și de ostenelă. Adă mână Levi, lucru-i pus la cale! Căștigă-mi bani și eu fac möra“.

Era om cu minte Stefan Mărian, dar jidanul Israel Levi era mult mai cu minte ca el. Într'aceea Iova trecënd pe drumul satului, căți ömeni se aflău pe la pórtă, toți o salutară, copiii veniaü și-i dădeaü mănutele lor și de la casă la casă nu rësuna decât vorba:

„Da, Iovuța lui Mărian! Satul póte fi mândru cu ea, curată și împodobită din afară și din lăuntru ca o bisericută în ziua Rusalelor! Lucrul nu-i cade din mână, și-i merge ca și când numai s'ar juca cu el, e îndemănatică și istetă, și pe lângă aceste și milösă cătră toți“.

„Plină de adevörată umilință creștinescă și iubitöre de adevër — de aceea e și mână Domnului în mod vëduț asupra ei“, zice preotul, curățind în grădină trandafirii, ce-i aduse de la oraș Iova pentru dînsul.

Ca un nor de tămte se ridicău laudele asupra ei, ea însă, dedată cu tămieri de aceste, fără a se uita în jur măcar.

Clopotul de inserat resunase. Sörele afirna ca un glob de foc la marginea orizontului; röua se lăsa pe câmpiile, ce se întindeau în dreapta și în stînga drumului. Lanuri de grăne și liveđi în dreapta și în stînga și pe costișele dealurilor plantațiuni de vii, cât vedeai cu ochii. Ca o brëzdă albă se întindea drumul de țără, oblu ca lumina, printre aceste câmpii binecuvëntate. Grănele înflorite respândiaü un miros plăcut mestecându-se cu odorul strugurilor înfloriți, ce promiteau o recoltă bogată.

Drumul era părăsit, căci ömenii se traseră la casele lor în sat. Iova, nebăgënd în samă séra cea frumoasă, pășia îndesat la drum mănăcând din pânea, ce și-a luase de merinde pe cale, cu apetitul propriü juneței.

După ea venia un altul cu pași ceva mai întetiți și ajungëndu-o îi zise:

„Bună sara, Iovo.“

„Sara bună, Halëu.“

Flăcăul se uita peste pipa din gură la ea, Iova se uita la el, apoi tăcüră amëndoi. El mergea pe o margine a drumului, ea pe cealaltă.

„De mi-e iertată întrebarea“, începu el de la o vreme, „unde te mai duci acum așa de târziu și cu așa grabă, de nice nu ț-ai rupt vreme, să cinezi acasă?“

„Crengulésa din Albăceni a trimis la la mine, că trei copii îi zac bolnavi pe pat“.

„Vai de mine! Te-ai făcut acum și babă-doctor? — Șcii ce, Iovă, de ar fi toți ömenii ca tine, atunci am ajunge, de faurul ne-ar croi hainele și croitorul ne-ar potcovi caii“.

Ea se uita țintă la bresdele, ce le lăsa după sine sörele apunătorii.

„Petre, să-ți spun ceva. În veđi, eu tot de una mi-am dat silința, să mă port așa, cât să fiü în pace cu D-zeü și cu sufletul meü, și sufletul meü e împăcat cu mine și ömenii, săraci și bogați, sînt îndestuliți cu mine și sînt cu mulțumită pentru bunăvoința mea“.

Petrea dete din cap. „Ei da, ba încă te și tãmtează gröznic“.

Iova zise mai departe. „Tu singur din jur împrejurul ästa ești acela, căruia nici odată nimic nu-i pot face pe plac. E adevërat, că fie-care om își are năravul seü. Pöte că ție ț-e scărbă de mine. Ei, dar atunci eu socotesc așa: Vremescii de Penesci e curat de o jumëtate de cias depărtare și dru-

mul țärei încă-i destul de larg, încât încap pe el mai mult de cât doi ömeni. Dacă ție nu-ți place, ce fac eu și cum mă port, atunci n'ar trebui să te ciudești de acesta, precum faci mereü, — și mie încă ai puté, să-mi dai pace“.

Petrea Halëu scöte un hohot limpede și deschis, ceea-ce îi înfrumșeta förte tare fața lui pãrlită de söre.

„Scurtă la vorbă ești tu Iovuța, când nu te prinde omul cu un car de laude“.

„Veđi bine, că numai tu esci întreg și cum se cade. Numai ție nu póte omul să-ți bage nici o vină. Colo afară le-ai învëțat töte mai bine, de cât noi proști äștia de acasă“.

„Cel puțin, multe mi se par aici cam șöde,“ mărturisesce Petrea, slobozind fumul de pipă din gură.

„Se înțelege, un om așa de mult umblat ca tine!“ zice Iova în batjocură; ca și când n'ar sci ea, cât de bine i-o părut lui, că s'a putut întörce de acolo, căpetându-și un adăpost în moșiöra testată de un consăngean depărtat de a lui.

Flăcăul se uită la ea cu ochii seü öcheși închiși.

„E ceva lucru,“ zice el, dând din cap, „numai cât depărtarea singură nu o face. Și acolo sînt orașe ca și aici, și în orașe sînt case —, ca și aici și în case locuesc ömeni mestecați, proști și cu minte, bunî și răi, tot una, că grăiesc englezesce ori romănesce. Fața lumii aici ca și dincolo e tot aceea; numai cât eu am vëduț, ce nu prea vëd mulți nici aici nici dincolo, eu am vëduț cea alaltă față a lumii“.

„Cea alaltă față?“ repetă Iova mirată.

„Abună samă, una pentru domn și alta pentru slugă. Pöte că lumea are și mai multe fețe, dar eu numai aceste döuë le cunosc, cei mai mulți ömeni nu cunosc înse de cât una“.

O față pentru Domn și alta pentru slugă? Și aceste döuë fețe să fie deosebite la vedere?“

„Deosebite dară, în lucruri drepte și nedrepte, frumoșe și urite, deosebite în lucrurile cele mai înalte și în cele mai neînsemnate“.

„Îan veđi, asta n'o înțeleg. Uită-te în cöce, — și Iova rupse un fir de mac sëlbat, — „macul ästa dörá tot mac rămăne, de slugesce ori de poruncesce cine va, macul numai tot nu-l póte face să aibă altă față cred eu“.

„Cu totulü tot alta, Iovă, da! da! asta o susțin, asta o sciü eu. Sci tu, pe atunci, când trebuia, ca copil orfan, să mă țărăiü de la un țëran la altul aici în sat, și unul mă ocăria, altul mă bătea“.

„Da, pentru-că nu erai de nici otrébă“, adause Iova, „îmi aduc bine aminte“.

„Așa cređi tu? Altcum póte-că-i așa. Mie însă nu mi-se părea așa pe vremea aceea, Apoi am trebuit să lucru ca un cal, aicia și dincolo. Nici o vorbă bună nu căpëtam ca rësplată“.

„Dacă trebuiaü să-ți dea simbrie, la ce să-ți fi mai dat și vorbe bune pe deasupra?“

(Va urma.)

„Fericii cei îndurători...!”

— după Nitsch. —

E iarnă. Afară viscolește cumplit. În casele celor cu ceva stare mai pîlpăe focul în vatră. Căsenii saltă de bucurie. Pe drumul micuțului sătuț înainteză cu pași grăbiți două figuri negre.

Când-va erau fericiți și ei. Veduva și micu-ți copilaș.

Dar abia au mai trecut câteva luni și ea se putea lăuda numai cu uluitul bordei, că e al ei. Ba nu. Mai avea o moștenire, destul de tristă: nemărginita părere de rău și desnădejduita luptă de toate zilele. Și se apropia iarna. Dămine, Dumnezeu! Cei doi n'au nici o bucătură la casa lor. Cu atât mai puțin se pot gândi la o căsuță caldă! Câtă lipsă! . . .

Colo șede mama îndurerată și fiul ei pe așternutul de paie. Cu ochii lui mari și înțelepți pândia lacom vre-o vorbă de pe buzele mamei, despre Isus, răscumpărătorul.

— Sărac veni pe lume, căci și pe săraci voia să-i facă fericiți. Maică-sa, frumoasa Fecióră, îl născu într'un grajd. Bogații nu vrură să-l primescă, în palatele lor.

Era și atunci, ca și acum o noapte friguroasă de iarnă. Singure stelele sclipiau luminoase pe cer. Voiau să vadă și ele pe micul Isus și pe Maica-ți Fecióră. Iar micul prunc, înfășat în scutece, era culcat în ieslea cu paie. Îl încălzia suflarea animalelor și lacrima ferbinte, căzută din ochii mamei pe fața Pruncului.

Copilașul bieteii femeii veduve asculta cu mâinile puse spre rugăciune.

— Și iată cor de îngeri s'a arătat pe cer și cântău cu glas mare: *Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între omenii bună voire!*

Ochii micuțului copilaș străluciau, iar cele două buze i-se deschidea în zimbet.

— Fiul meu, tu care ești comóra cea mai scumpă a mea, zi cu mine, să ne rugăm: Preasfântă Marie, Maica lui Christos, rogă-te pentru noi! . . .

Și iată, că și bate cineva la ușa bordeiului. Lucru, ce nu s'a mai întâmplat! Cine să mai bată la ușa unui bordei? La locuitorii lor poți intra și fără voia lor! . . . Pe sărmana mamă și fiul ei de jumătate înghețat, îi cercetează cineva noaptea târziu, acum în fericița noapte de Crăciun.

Veduva se scolară și deschide ușa cu frică și îndoială. Când colo, ce vede?! Înaintea ușii ei stă un copil orfan, învăluit în sdranțe, cu fața vînată de frig. Un mic copilaș, ca și al veduvei. Ochii-ți plini de lacrimi cer cu durere mută adăpost peste noapte, și-o bucătură de pâine. Fericii cei milostivi. Veduva duce pe întârziatul ôspe lângă fiul său, care-și întinde brațele, ca să-l strîngă la sîn. Și nu vrea să-l mai lase. Bieteii veduve îi mai rămase o bucățică de pâine uscată. O păstra pe ziua următoare pentru fiul său, — altceva n'aveau. Acum o dă celui alalt. Cu câtă lăcomie o mîncă!

— Mamă scumpă, uită-te, mai frumoșe-s stelele, decât cei doi ochii ai acestui copilaș? Cum strălucesc!

Așa e. Străluciau ca stelele acele luminoase pe cer. Par'că și încălzesc nu numai strălucesc. Sărmanul orfan!

Apoi veduva ia pe amîndoi copilașii și le pune mâinile spre rugăciune, ca să zică împreună: Preasfântă Marie, Maica lui Christos, rogă-te pentru noi!

Și până când micul prunc în îmbrățișarea-ți tericită își pleacă ochii, ca să doarmă pe patul de paie, biata veduvă se mai rogă mult pe pămîntul rece, apoi adorme și ea. Abia așipește și începe a visa. Are un vis plăcut și fericit. Isus, orfanul lor ôspe de mai nainte, îl face fericit și pe fiul ei. . .

Se face dimineță. E o zi cu sôre frumos, și sêrbătoare. Se deșteaptă veduva și copilașul ei. Întârziatul lor ôspe nu-ți nicăiri. Dar. . . iată, în chilie e cald de-abinele, colo — pe masă haine, pâne, mîncare, bani. . . Isus!

Așa e. Isus, ôspele lor o făcu acesta. Veduva dădu-se orfanului frigurosul său pat de paie, ba și cea din urmă bucătură de pâne, deși știa, că pentru fiul său nu va rămănea ast-fel pe ziua următoare. Pruncu-ți Isus a răsplătit veduvei și fiului ei. Isus, cel din iesle născut și în scutec sdrenșos înfășat, a cărui ochi sînt mai frumoși, decât strălucitôrele stele, care se gîndește și la cel sărac în noaptea fericită de Crăciun.

»Fericii cei îndurători! . . .«

Și veduva cu fiul său se rogă, mulțumind: »Preastântă Marie, Maica lui Christos, rogă-te pentru noi!«

A. M. P.

Târziu. . . .

Crisnicul fără de a mai bate la ușă intră în chilia preotului.

— »Domnule părinte, să mergem la un bolnav!« — zise el abia respirând de oboselă.

Preotul era cu totul adâncit într'o lectură interesantă. În aceea, erau depinse cu multă artă, tablourile vii și varie ale vieții. Ca un stol de paseri spăriate, se împrăsciară într'un moment acelea tablouri. Vestea, că mórtea e aproape, le risipi, precum risipse un orcan, nescai jucărei copilăresci uitare în pulvere.

Mórtea e puternică. . .

Inima preotului înse e oșelită.

— Nu simte nici frică, nici durere.

El scie că ômenii sînt muritori și acesta nu are timp să o deie uitării, ca alții mulți.

De multe ori a văduț el mórtea. Respirație grea, gemete dureroșe, un ultim suspin în jur frică, lacrimi și plânsete.

Apoi urmăză îngropăciunea, doliu, suvenirea dureroșă încetul cu încetul se dă uitării și uitare. . .

Dar și în aceste este puținică schimbare. De aceea se mai pregătesce, întrebă de crisnic!

— La cine mergem?

— La o muțere tinêră. Acum a născut prima ôră. . .

— Băiatul trăiesce?

— Nu, a murit deja.

Locuința morboșei e cam de parte. Trăsura înainteză cu grabă cu tôte acestea preotului îi rămănea timp, pentru a medita. Închipuirea-ți țese din fire colorate și lucitôre un mic idil, a cărui figură principală e temea aceea muribundă. Său mai bine, — celalalt, soțul ei. S'au cunoscut

și s'au iubit. Trecură preste primăvara dragosteii lor. Își șoptiau cuvinte de dragoste, povesteau mult, rideau cu dulcetză, cântau alătura cu paserile.

Erau tari la suflet și la trup. Apoi se cununară. Sosi vara călduroșă, a dragosteii lor și deveniră mai fericiți. Rugăciunile lor erau numai mulțămite: cât e de bun Dumnezeu, cât de frumoșă e vieța!

Primul fruct s'a copt. Fericirea le deveni mai profundă, puternică și mai sfîntă. Tinêra mamă pregătia vesminte mititele, ochii înotau în lacrimi, inima-ți bătea cu putere și buzele-ți zimbeau cu fericire. Tinêrul soț se puse cu diligință îndoită pe lucru și adese i-se ivea și lui în ochi câte o lacrimă, inima lui încă bătea, buzele lui încă zimbeau.

Ziua cea decidetôre sosise. . . . și preotul e pe cale, pentru a o sfîrși. Acesta e chemarea lui.

Preotul începe a filosofa. Ce-ți asta? Ursita, sôrtea, saũ voința lui Dumnezeu?

Cine se jôcă atât de bizar și fără de milă cu omul, cu ființa acesta domnitôre și superbă.

Aceste jocuri ale minții, sînt alungate înse de convicția religioșă, de credință, ca și cum ar fi o ispită. Preotul vede două datorințe înaintea lui: de a influința prin suflet asupra corpului, spre a reda vieții pe femeia acesta. Acesta e primul scop. Muțerea aceea doră, e încă atât de tinêră. Ce daună ar fi! Și apoi atât de fără de veste, așa ne pregătită ar pleca spre calea vecinicieii.

Frica, suferințele debilitéză mult corpul. O va încurajia și o va mîngăia deci. Va zice cam așa cătră ea.

»Copila mea, nu e permis să te spariți așa de iute. Nu crede, că așa e de ușor a muri. Cum se nu! Nu merge aceea atât de repede. Curaj! nu te teme și speréză cu tótă siguranța, că-ți va fi mai bine.« Acestea le va zice prima dată. După aceea va reveni la cealaltă datorință. A influința asupra sufletului. Trebuie ca înaintea ochilor muribundului să ridice sus crucea credinții. Pe crucea aceea stă scris, că numai suferințele sînt trecetôre. Vieța e eternă. Cu puterea acestei cruci trebuie alungate de la patul muribundului umbrele morții, suferința frica și desperarea. . . .

Trăsura s'a oprit. La pörtă preotul fu întimpinat de un bărbat tinêr. Capul îi era descoperit, pèrul disordinat, fața întunecată, glasul trist.

— E târziu. În momentul acesta a expiat.

Preotul fuge repede la patul morboșei pe care zăcea muțerea nemiscată, cu mâinile încrucișate pe piept. Fără de a mai privi în jur rostesc o rugăciune. Apoi apucă mâna cadavrului, îi pipăe pulsul, ca și când ar voi să scie, că ôre ajuns-a rugăciunea lui la sufletul despărțit? Cine scie? . . . Apoi privesce la fața galbină a mortului, Fața și-a păstrat încă espresiunea hotărîită.

Mórtea, care tôte le egalizéză nu a neteșit brazdele acelea, trăsurile acelea adânci, pe cari sufletul pentru ultima dată le depinge pe față, în mijlocul luptei lui de a-și asigura locuința stabilă.

Aceste le esaminéză preotul.

Se întristeză. Nu găsește pe fața morței nici barem o trăsură de a sperării. Pare că a înghițat pe ea durerea, suferința și frica.

Artistul nu ar depinge alt cum desperarea . . .

A venit prea târziu. . . .

trad. de **B. O. Colceriu.**

Crăciunul în Roma.

»Christos se nasce, măriți-L, Christos în ceriuri, întimpinați-L, Christos pe pământ înălțați-Vă; cântați Domnului tot pământul și cu veselie lăudați-L popoarelor, că s'a preamărit«.

Cât de frumoasă e azi Roma în ajunul Nascerei! Par'că nici odată n'a fost așa de veselă și de vioasă. La încrucișările cărărilor, par'că și-ar fi mutat primăvara frumoasă ei locuință, atâta trăgețime și desmerdare de flori e — flori próspețe, suridătoare și vorbitoare în miș de colorii. Vastele prăvălii, deschise larg, sînt tot atâtea paradise luminoase, unde dulceleșurile delicate și mărfurile scumpe de modă nouă te ademenesc, te cheamă într'o limbă străină și totuși cunoscută. Prin mijlocul stradelor poartă vîndătorii de verdețuri marfa, imbiind în gură mare lumea, ce misună în dreapta și în stînga. Tinere brunete cu păr și ochi întunecați de negri, alergă către casă cu mari buchete de flori. Bărbați în vîrstă, femei, uncheși urmași de servitorii lor, duc acasă bucuria și veselia în pachete, căci mîne e Crăciunul.

Se luminează de ziuă. Plouă varsă din greu. Orașul, ca un balaur cu miș de capete, se mișcă mereu — se trezesce din somn și zuruie greu de trăsuri, glasuri ascuțite de clopoței ne vestesc, că s'a sculat. Peste ulițele-i așa de spălate de păcatele lor zilnice se ridică un sôre blînd și suridător: întreg orașul înnotă într'un potop de raze calde. Vechile ruini adîncite în admirarea gloriei lor trecute, îmbracă încet giganticele lor proporțiuni și mirate se încăldesc la lumina veacului acestuia.

O bôre lină și căldiceauă adie ușor de cătră mare. Și pe ceriuri se grămădesc a lene peste olaltă, ca nișce stînci uriașe — norii suri cu margini arginții, se închiegă în munți puternici, apoi iar se desfac încet și pacinic și între ei, ca fundul unor văi adînci, se desfășură vetre mari de limpede azur. Mare sêrbătoare e azi în ceriuri.

— Și ôre cum serbezî tu, superbă Romă, mama tuturor bisericilor, leagănu credinței, Nascerea Mântuitorului și Întemeietorului tîu Isus, al cărui locușitor și cap vîdut al Tîu, aici între zidurile tale mărețe, bătute de vremuri și bune și rele își are locuința din cele mai vechi timpuri?! Tace Roma, nu grăește și cupola grandioasă a bisericii Stului Petru a înnegurat la întrebarea mea.

E sêrbătoare modernă în Roma.

Stradele-i strîmte cu ziduri grandioase și vechi vermuesc de o lume fără de repaus. Trec tramvaie mugind furios, automobilele se gonesc în fugă nebună, biciclete, trăsuri tôte alergă cruciș și curmedîș tîindu-și cărările. Și pretutindenea e atâta sgomot, și mișcare!

Mărețele trăsuri se lăntuesc apoi într'un șir lung, ce nu mai vrea să aibă capet și lin de tot în tact aședat, ca ceva convoi funebral să mișcă pe cele mai largi și mai frumoase strade. Așeșit stăpânii celor șapte coline cu mic cu mare și avuși și săraci, să-și arete costumele de reformă. Atâta pompă, atâta vanitate întru adevăr pune în uimire pe străin.

În ochiul Italianului însê tôte aceste sînt lucruri de tôte zilele.

Pe capra trăsurilor șed vizitii cu »hoch țilindre«, cu haine fine de un luciuri lins, cari în gala lor de sărăcie lucie, nu-ți par vizitii, a căror casă și masă și în bine și în rău li-e trăsura bine lustruită și calul negru mic de statură, mare în cap și greoiu la la corp — (NB. Trăsurile cu doi cai sînt fôrte rari în Roma, și și dacã sînt de regulă sînt doi vizitii pentru de-a ridica fala trăsurei), ci ceva filosofi moderni, bărbați cu doctorate și diplomați, așa, că nu arare ori să întimplă, că vizitiul e mai bine îmbrăcat decît »domnul«, pe care îl cară. Așa e Italianul în fudulia lui. Și cât de fericit să simșesce el în aceste momente de »dolce farniente« și cât de mare! O damă ici cu ochi provocători privesce pe trecători din trăsura-i larg deschisă să-i admire pâlăria decorată cu paseri indiene, ce stați spărioșe la »postul lor de onor«, colo un drum privesce serios, ca unul adîncit în cugete profunde și nici nu vrea să bage în samă lumea pedestră ci dôră așteptă să se pogore domni, ca ei să se facă domni.

Și înainteză mărețul lanț — făcendu-și rondul regulat. În calea lui »titanul« vomază în aer mărgăritarele supte din pieptul pămîntului. »Naiadele« îmbetate de voluptatea lor proprie stați întinse a lene și a moliciune pe bălauri fermecați, cari încatușăți și stăpâniți de atâta vrajă varsă potop de apă, le stropesc în față, în ochi. Ele rid delicios și valurile de apă gata să înece Roma dispar, ca sbeute de miș de cucurbei. »Caii lui Fidias« spăriați de atâta sgomot și clopot s'au ridicat în două piciorie lărgindu-și nările lor mari — încât puternici lor stăpâni se încordă din greu să-i rețină. Iar »leii lui Moise« îmblâniți de puterea lui suprafirească se hodinesc liniștit, privind uimiți înaintea lor. — (NB. Aceste tôte sînt fântâni artistice în Roma. Ba nici nu este fântână care să nu pună în uimire pe un străin).

Plouă iar, a început să tórne. Spre sêră e timpul iar cald, ceriul s'a mai limpedit și orașul întreg vermuesce, ca un furnicar.

Pe sub ferestrele bogaților își cântă duioșii »flașnetarii« miseria — dôră numai e și palmierii de pe virful teraselor, doriatori, ca și țera lor, ascultăm tînguitorul lor cîntec. A înserat. Musica regescă purtând »fana triumfală« reinvie strădile vestind cetățenilor, că regele e bine în palatul seș. A înoptat. Orașul zace sub un vîl de cêță desă. Și numai zuruie greu al trăsurilor și glasul pîtrundător al clopoșeilor vestesc, că încă nu dórme.

Așa e Crăciunul pe stradele Romei. Nici colindători, nici Păstori din Vifleim, nici »Pomul« nici »Globul« nici Stéua nu s'a mai arêtat tôte s'au perdut în negura vremilor.

Așa fuge de iute viața ca și acêstă sêrbătoare, încât nimenea nu vede, ori nu vrea să înțelgă că tot minutul e un pas cătră grópă.

Cu cât altă viață e în lăuntru pacinicilor colegii și a bisericilor, cari nutresc sute de ființe — cât de liniștită, cât de domolă și de blîndă! Timpul trece lin, și tótă minuta e bine socotită și bine folosită, știind, că »Sêcurea e pusă la rădęcina pomului și zilele fie-căruia sînt numerate«.

Aici din zorii zilei în trei sute de biserică și capele luminate sêrbătorește cîntă organele cu corul îngerilor cîntarea de gloriificare: »Mărire întru cei de sus și pe pămînt pace între ômeni bună voire«. Și glasuri mîngăioșe de clopote vestesc venirea Domnului în chipul șerbului, din înălțimea lui nemăsurată, ca din nou să se nască, și din nou să ne curățescă de păcate.

În tăcerea profundă în groșii noui de tîmăie iată se pogoră cel Necuprins. Și tot genunchiul se plêcă și fețele se ascund de strălucirea lui neapropiată.

Dar nouă, Dómne, supușilor Tîi servi, dă-ne înțelegerea Ta, să pricepem marea Ta operă, luminează-ne Dómne, cu darul înțelepciunii Tale, să putem sêrba cum se cade mărita Nascerea Ta — varsă în sufletele nôstre mîngăiere din mîngăierea Ta, pace din pacea Ta, ca să cunoșcem mărirea Ta.

Roma, la 25 Decemvre 1903.

— Victor. —

Rugăciunea copilului.

— După P. K. —

Era o zi de Decembre. Vîntul sufla cu tîrie, néua cădea în fulgi deși pe pămînt acoperindu-l cu un vesmînt gros. Vîntul șuierător din când în când sta pe câte un moment ca în clipa următoare cu putere renoită să-și înceapă jocul seș caprițios. El șuera cu aceeași ușurătate printre șirele de palate și fără cruțare arunca fulgii înghetați de néua în fața trecătorilor. Mulțimea ce ca valuri undula pe strade, la lumina debilă a lampelor de gaz, apărea ca nișce spectre, ca nișce năluci. Pretutindenea era viață, deși era deja 6 ôre de sêră. Ast-l el e fața capitalelor în orele de sêră; aici totul se mișca chiar și sub vîlul cel alb de jele al naturei.

În acêstă zi posomorită de érnă, printre mulțimea de ômeni, — își face cale cu grăbire un mic copilaș. Membrele lui le acopere un vesmînt modest, pe carele vîntul cel necruțător se silesce a i-l răpi. Micul copilaș, carele abia dacã va fi fost de vre-o 10 ani, ca cel-ce are o misiune importantă de îndeplinit, se grăbește înainte. Vîntul rece i-a scos în obraji trandafirii vieții iar trecătorii grăbiți privesc cu admirație ochii lui frumoși-isteți. Toți privesc cu compătimitate pe frumosul copil; unii se opresc pe loc, căci cugetă că dôră va cere milă. . . Inse se înșeală. Micul copilaș bătut de vîntul necruțător, își bagă mîinile în buzunare și grăbește cătră un edificiu mare, cătră biserică, în carea să-și facă rugăciunea de sêră cătră Prea Curata Vergură Maria.

Până acum el în tôte zilele a venit regulat, dôră nu va întrelăsa el acêsta, acum în ziua cea mai de pe urmă. Dôră inima lui

mică ar crepa dacă acum nu ar fi de față. Cât de tare îi place lui să petreacă în biserică! Acolo e și cald și printre mulțimea flăcărilor de lumină ce ard, cât de grațios îi zimbește de pe tronul ei împodobit cu petri scumpe Prea Curata Vergură Maria. Acolo nu-l întreabă nimenea: ce vrei aici? umbli la cerșit? Da, acolo nu-l întreabă oamenii? ah! dar îl întreabă Maica cea grațioasă, Vergura cea fără de prihană. Acolo s'a îndatinat el să-și spună durerea lui, acolo roșă el pre Dumnezeu ca să lumineze cu lumina credinței pre buna lui mamă: „Prea Curată Maică, Te rog redă-mi pe maica mea, dă-i ei ca să te iubească și ea precum te iubesc eu. Cu încredere fiescă mă rog tuturor-ți cătră mine ochi-ți compătitori și întorțe pre mama mea. Atâta rău vorbește despre tine, pre Dumnezeu încă îl injură și tot de una așa zice, că a Te iubi pre tine e prostie ș. a. m.

Inse decă tu nu ni-ai iubi nu ai zimbi așa grațios spre mine și nu m'ai încurajia cu ochii Tăi cei compătitori. Dacă mă rog, dacă ingenunchiū, mă bate; dacă voesc să viu la tine ca să-mi plâng necazul meu, nu mă lasă. De când a murit tata de atunci ea la biserică nu a mai fost. Oh! redă-mi pe mama mea cea bună de demult frumoasă Feciōră!“ — Aici a tăcut și și-a ridicat însuși ochii să-i isteți cătră Maica Feciōră și aceea a zimbit. — „Așa e că o veți întorțe Maică cerescă, că doră tu așa de bună ești“ și așa de rugătoriu a primit spre chipul Mărirei cum numai o inimă nestricată pōte să o facă.

Serviciul divin s'a terminat. Multe inimi s'aū depărtat ușurate din biserică; însă micul copil tot se mai ruga încă acolo înaintea chipului Prea Curate Vergure. Atâta de greu îi venia să se despartă de acel chip. Când se stîngea câte o lumină tot deuna suspina ca și când întunecimea crescândă ce se făcea prin stingerea luminilor ar voi să-i răpescă chipul iubit. Când și ultima lumină a fost stinsă, a început a plânge cu hohot: „Marie Maică dulce — suspinaū buzutele lui — nu te depărta de la mine, nu mă părăsi!“ Inse fața cea dulce a dispărut de la ochii lui. S'a sculat și el ca să se depărteze pentru-că se închidē biserică. Dar mai privește încă odată cu ochii plini de lacrimi înapoi spre fața cea iubită. Și iată flacăra luminei celei vecinice mai fălăie odată mare și Feciōra zimbește doios cătră micul îndurerat. Acum mângăiat părăsește și el biserică.

Voios grăbesce acum cătră casă, acolo deja mamă-sa îl ascēptă. Micul copil era dedat cu infruntarea și injurarea mamă-sa. Când a intrat, a asceptat să audă cuvintele cu cari ea era îndatinată a-l primi. Când colo, în loc de fisionomia rece și dură, cu carea de regulă îl ascepta, acum copilul vede că maică sa grăbesce cătră el cu fața veselă suridētore. O blāndetă neîndatinată se reogindă în ochii ei, apucă mâna copilului și netedindu-i fața rece încă de frig îl atrase lângă sine pe divan și-l întreabă cu blāndetă: „unde ai fost copilul mieū? la biserică? frumoasă a fost slujba? rugatu-te-ai tu micul mieū copil și pentru maică ta?“ Micul copil mirāndu-se privește cu ochii lui isteți pe mamă-sa, ca și când s'ar îndoi de realitatea cuvintelor blānde de cari el de atâta timp nu a mai auzit de la maică-sa.

O privește așa îndelung, apoi începe a lacrima și după un plānc „în, a adurmit. A

visat tare frumos, că Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și i-a redat pe buna lui mamă de odiniōră. Îmbrăcișă strîns pe buna, pocăita lui mamă și de marea bucurie de carea era cuprins sufletul său, buzele lui și prin vis rostiaū cuvinte de mulțamită Maicei celei preacurate; — „M'ai ascultat frumoasă Vergură Maria, mi-ai redat pe mama mea cea bună. Ea acum e atât de bună; nu se mănîe că am fost la biserică — și buzele lui se opresc și pētruns de sentimentul dulcēi bucurii a adurmit iarăși.

Mama, carea își ținea copilul pe brațele sale, a fost cu totul frapată de așa iubire curată de copil. Așa dară micul ei copil pentru ea s'a rugat. S'a recugetat la viața ei copilărescă, când și ea scia să se rōge atât de frumos, a mai cugetat de câte ori l'a pedepsit ea pentru că a cutezat să mērgă la biserică. Și-a făcut apoi imputări pentru purtarea ei dură și fără de inimă față de copil; și iubirea maternă a trebuit să se rușineze de stima ce-i insulfă copilul. Lacrimile pocăinței i-aū muiat inima, pe carea impaciēța și miseriile vieții aū fost întunecat'o, și în ea iarăși a strălucit lumina de laudă a credinții.

Iubirea curată maternă și-a dat tributul său prin sărutările aplicate pe fruntea nevinovată a celui ce durmia și acum îndoit a simțit ea pacea sufletescă, de carea necredința modernă atât de mult a lipsit-o. De atunci la slujba de dimineața ambii erau prezenți tot-de-una. — Vēntul de iarnă sufla cu tărie și falgii de neună ce fluturau prin aer voios — își urmaū jocul lor. Ca fîgerei suridētori sburaū și înviorau fața tristă a trecătorilor de pe stradă. — Biserică era luminată preste tot, cu mult mai abundant ca de alte ori acolo aū vēdūt pe micul Isus în ieșle cum împarte darurile sale omenilor celor cu bună voire. El a adus daruri și mamei pocăite și fiului ei. Pace în inima bună de mamă — și pe mama cea iubitore de odiniōră fiului intristat.

Boziaș în Decembre 1903.

Gregoriū Nistor,
paroch gr.-cat.

La „pocăiți“.

— Tocmai bine, frate Gligore, soția d-tale deși bolnavă, a fost asară la școlă și s'a mărturisit, eu totuș merg înainte, și până vor veni ceialalți preoți ca să facem Maslu bolnavei, voiū vorbi cu mama d-tale, care, zici, că a părăsit legea noastră și s'a făcut „pocăită“.

Pe cale am vorbit mai multe cu Gligor, un chip frumos de român, asupra căruia aū făcut o impresiune nespūs de mare deprinderile sufletești ținute în 18, 19 și 20 Decembre 1903. Îmi zicea între altele, că el nici când nu s'a simțit atât de ușurat, ca acum și nici-odată — ca acuma nu s'a hotărît așa de tare și cu atâta încredere să împlinescă legea noastră, în care crede mai mult decăt ori când de altă dată.

Ajungem la casa lui, unde erau mai multe femei. Salut creștinește și rotindu-mi privirea, aflu îndată pe lelea Anisie, o femeie bătrână, a cărei ținută, față și ochi îmi spuneau, că ea e „pocăită“. Iși încălția lângă foc trupul slăbit și gârbovit de numărul anilor. Mă apropiū de ea, îi întind mâna și o

întreb despre motivul, ce a îndemnat-o, că acum la bătrānețe să-și părăsească legea și să încunjure biserică unde nu se pōte să fi auzit vre-o dată învățături greșite și îndemnuri spre fapte rele.

— N'am auzit eu nici un rău, în biserică aceea, dar eu cred, că tot un Dumnezeu avem și am aflat că legea noastră a „hivilor“ (credincioșilor) e mai bună, pentru-că noi nu pēcātuim, zicea ea.

— E adevērat, că tot un Dumnezeu avem, dar adevērat e și aceea, că și numai o credință trebuie să avem (Efes. 4, 5). Și dacă biserică noastră nu te-a învățat rele, ci te-a învățat, să pāzești tōte cāte a poruncit Isus (Mat. 28—30), atunci pentru-ce o bați, pentru-ce o desprețuești? Că nu ați pēcătui, nu cred, pentru-că sf. Scriptură zice: „de vom zice, că păcat nu avem, pe noi însine ne înșelām și adevēr nu este întru noi“ (I. Ioan 1. 8). „Nu este om drept pe pāmînt, care să nu pēcātuiescă“ (Efes. 7. 21) și „de șapte ori va cădē dreptul, și iarăși se va scula“ (Prov. 24. 16).

— Așa va fi, nu știū, că nu știū carte, răspunse bătrāna.

Între aceea aū sosit ceialalți doi preoți și fac propunere „pocăitei“, să mergem afară, că și doi preoți pot să facă Maslul, în ce ea și așa nu crede, deși acesta sf. Taină își are isvorul în sf. Scriptură, unde scris este: „și ungea (Apostolii) cu unt de lemn pre mulți bolnavi, și-i vindeca“ (Marc 6, 13) și „De este cineva bolnav între voi, să cheme preoții bisericii și să se rōge pentru dînsul, ungēndu-l pre dînsul cu unt de lemn întru numele Domnului“ (Iacob 5, 14).

Bătrāna m'a ascultat și am suit împreună în grădina economică a fratelui Gligor, unde de noū am dat în vorbă despre lucrurile de credință, ba-mi zicea, că noi pentru-ce ne închinām icōnelor, că acesta o oprește sf. Scriptură în mai multe locuri. Î-am spus credința și învățatura noastră despre icōne. Și ea îmi răspundea la tōte cu: „Pōte fi așa, nu știū!“ Odată numai vād, că lelea Anisie mă părăsește, fără de a-mi zice un cuvint legānat. Plec după ea și ajungēnd-o, îi spun, că ceea-ce a făcut, părăsindu-mē, nu e lucru creștinesc, la ce mi-a răspuns, că e vremea să mērgă la „imaház“ (casă de rugăciune), pentru-ce nu mai pōte sta în vorbă cu mine și-mi făcu invitarea să merg și eu.

M'am bucurat de invitare și plecai împreună cu ea. Poporul strîns prin mijlocul satului, vēdēndu-mē cu lelea Anisie, a venit în mare parte după noi, cari vorbiam, pe cale, despre datorința fiecărui om de a cerca adevērul sf. Scripturii (Ioan 5. 39). Îi spuneam, că cine voesc să știe un lucru lui necunoscut, lucră tare fără cap, dacă întreabă de un om tot așa de mărginit ca el ori mai mărginit, cum ea a făcut, când și-a părăsit legea, ascultānd de omeni străini, pe cari nici nu i-a înțeles, ori de omeni, pōte cu mai puține cunoscințe decăt ea. Dacă n'a avut încredere în preotul său, ar fi trebuit să mērgă la alții mai mari și mai învățați, și dacă nici aceea n'ar fi putut-o liniști, numai atunci s'ar mai fi putut mângăia în sufletul său, că totul a cercat pentru cunoscerea adevērului descoperit spre mântuirea sufletelor noastre. Se fi făcut ca muierea din poveste care și-a făcut opinci de fer și bātă de oțel și așa a piecat să caute pe iubitul său, ori

ca păstorul din sf. Scriptură, ce și-a căutat oia, ori ca femeea, ce și-a pierdut drachma.

Ajungând la casa „pocăitei“ Măria, unde „frații“ și „surorile“ își fac rugăciunile de 4 ori în săptămână, i-am zis lelei Anisie, că nu voesc să supăr pe nime, pentru-ce numai așa voi intra în casa lor de rugă, dacă să vor învoi și „frații“ și „surorile“

A mers în casă și reîntorcându-se cu răspunsul dorit de mine, am intrat la ei. Î-am salutat. Mi-au imbiat scaun. Între aceea ei au continuat slujba începută.

Casa e pe ridicătură, în vecinătatea bisericii gr.-cat. E acoperită cu șindilă. Are pridvor și 2 incheperi cu tindă în mijloc. În incheierea dinspre drum erau „pocăiții“ 4 bărbați, 12 femei, 2 prunci și o drăgălașă copilă de vre-o 10—12 ani. În fruntea casei și pe margini sînt laviți cu spate, apoi o masă, pe care erau cărți în număr de 5, anume scriptura și 4 cărți de cântări, în mijlocul casei de-alungul 2 laviți fără spate, în unghiul al casei dinspre tindă un cup-tor de fier, în care ardea focul, iar pe păretele de cătră stradă erau atrnate blide, de asupra mesei o lampă.

„Pocăiții“ ședeau, afară de un ficior cam de 22 ani, care sta în picioare lângă masă talmăcind din capul ultim a I. Epist. a sf. Pavel cătră Corinteni. Talmăcirea slabă de tot și s'a învîrtit mai mult pe lângă cuvintele: „*Priveghiați, stați în credință, îndăbătați-vă, întăriți-vă. Tote ale noastre din dragoste să fie*“ (I. Cor. 16, 13—14) a spus „predicatorul“ și o asemănare anume, ca să fie curați ca nu cumva venind Domnul să se înfățișeze înaintea lui necurați și zdrențoși, căci atunci îi va arunca în temniță, cum face și un împărat pămîntesc cu o cătană, care ar merge înaintea lui cu hainele rupte și necurate.

Terminând „predicatorul“, au cântat în cor: *aleluia, aleluia, aleluia*, după melodia, ce să cântă în bisericile noastre. Copii încă cântau și deosebit de frumos cânta fetișora cea de 10—12 ani.

Apoi au ingenunchiat cu toții și plângându-și fețele la pămînt s'au rugat în taină. Așa au rămas cam 2 minute. Nimic n'am auzit decât sfatul a lor 3 femei.

Sculându-se, a zis alt bărbat, *Anuț* „să cântăm cântarea 15-7“. A deschis cartea, a cetit textul cântării cred, că fiecare, chiar și copiii cunosc textul fie-cărei cântări.

După acesta au ingenunchiat cu toți și Anuț a ricitat o rugăciune, în care mulțumia lui Dumnezeu pentru darurile primite și cerea ca să-i întărească în credință și să-i ferescă de ori-ce păcat. Cu acesta s'a terminat totă ceremonia.

Anuț mă rogă să vorbesc și eu, ce am făcut cu multă bucurie. Le spuneam cât de mult mi-a plăcut, când înainte cu apröpe doi ani, venind în satul lor, și ei au mers la biserică și după predica a doua despre cinstea Preacuratei Marie au venit cu toții în curtea preotului și în ființa de față a întreg popoului au declarat, că după cele auzite și ei cred, că Preacurata Marie, fecioră a fost înainte de naștere și fecioră a rămas și după naștere. De altă parte m'am intristat că acum de 3 zile sînt aici cu alți preoți și am petrecut mai tot în biserică, unde s'au rostit atâtea predici tóte pe temeiul sf. Scripturii și dintre ei nici odată, nici unul nu s'a arătat, deși după cuvintele sf. Scripturii trebuiau să mîergă și ei, trebuiau să mîergă la

lumină și să nu rămână departe în întunec. Isaia zice: „*veniți să umblăm întru lumina Domnului*“ (2—5), „*dar acesta este judecata, că lumină a venit în lume, și au iubit ómenii mai virtos întunerecul decât lumina că erau faptele lor rele. că tot cel-ce lucră rău, urește lumina, și nu vine la lumină, ca să nu vedescă lucrurile lui*“ (Ioan 3. 19—20).

Vedeam, că „pocăita“ Maria, care lăpta un băiat, e neliniștită, nu-i plăcea, ce le spuneam și nici nu s'a putut stăpâni, să nu zică: așa e, dar: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea ómenilor, ca vedînd faptele voastre cele bune, să mărească pre Tatăl vostru cel din ceruri*“ (Mat. 5, 16) Preoții să nu sudue, să nu lucre Dumineca și să nu facă și alte pécate.

Veđi. lele Marie, ziceam eu, nu voiesc să leg limba boulu, deși d-tale ți-ași pute zice, că n'ai drept, să vorbesci, căci sf. scriptură, ce e unicul izvor de credință, zice: „*Muierile noastre în biserică să tacă, că nu li-se îngăduiesc lor a grăi, ci să fie plecate, precum și legea zice*“ (I. cor. 14, 34). D-Ta să vede, că nu voiesc să ști de opreliștea acesta. Veđi, acesta vi-e nefericirea, că luați din sf. Scriptură ce vă place și talmăciți, după-cum vă taie capul. Nimenea nu învață, că preoții să sudue ori să facă alte pécate, ci dimpotrivă chiar și preoții, cari nu trăesc după poruncile Domnului, încă sbicuiesc fărădelegile, prin ce ascultătorii pot să se mântuiască, precând ei să se osîndescă. Ori nu zice sf. Pavel, acel vas ales a lui Dumnezeu, să ascultăm de mai marii nostri, că ei vor da sémă de sufletele incredințate lor (Ev. 13, 17), dacă nu vor îndrepta cu cuvîntul adevărului și cu pildă bună pe cel rău, va cere Domnul sângele acestuia din mâinile lor? (Erech. 33). Și óre nu ne îndemná însuși Domnul, să ascultăm și implinim cele bune și dacă vin de la conducători răi, când zice: „*tóte, câte voi zice voue, să le țineți, țineți-le, și le faceți, iar după faptele lor să nu faceți ca ei. zic și nu fac*“.

„Pocăitul“ Onuț, un bărbat, pe care l-am socotit mai înțelept, zicea, că pentru aceea n'au mers la biserică, fiindcă pe ei îi batjocoresc și fiindcă ómenii eșind din biserică, sudue și vorbesc de rău.

— Că vă batjocoresc, fac fórté rău, dar socotind plata celor batjocoriți pe nedreptul dacă sînteți creștini, cum vă țineți, atunci ar trebui să mergeți, căci Domnul zice: „*Feciorii voi fi, când vă vor ocări pre voi, și vă vor gonii, și vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră mințind pentru mine*“ (Mat. 5, 11) și dacă sînteți în credință, că ceilalți ómeni fac pécate, după-ce ies din biserică, mergeți și cu purtarea voastră, cu cuvîntul vostru vindecați-le sufletul cum a făcut samariteanul și nu treceți pe lângă cel rînit în suflet cum a făcut preotul și levitul fără de inimă.

Dar uitați, zic cu Sfîntul Pavel: „*că Dumnezeu, carele a zis să lumineze dintru întunec lumina, acela*“ să strălucescă „*inimile noastre spre luminarea cunoscînții mării lui Dumnezeu în fața lui Isus Christos*“ (II. Cor. 4. 6) și să cercăm scripturile, dacă-mi veți dovedi, că biserică noastră învață ce nu este în S. Scriptură ori nu-și are urma acolo, atunci eu zic aici în fața tuturor, (și erau fórté mulți!) că mă fac „pocăit“, dacă înse eu vă voi arăta, că nu țineți tótă învățătura S. Scripturii, atunci

făgăduiți-mi, că cu toții vă veți întorce încă azi în sinul bisericii, ce ați părăsit.

Lelea Maria n'ave stare la auđul acestora, s'a și ridicat cu băiatul, ce-l ține pe brațe și-mi zise: ori ce vei dovedi, noi de aici nu mergem, numai morți. Iar cătră „frații“ și „surori“ a zis: „*păziți-vă de cărturari, căroro le place a umbla în haine lungi*“ (Luca 12. 38). Eă eram adecă îmbrăcat în reverendă, și mie mi-au sunat cuvintele acestea.

Lele Marie — îi ziceam — îți răspund cu tótă dragostea creștinăscă atăt la cuvintele pline de încăpătinare, cât și la cuvintele de hulă, ce ai ridicat asupra mea: unui creștin adevărat, care din tótă inima doresce să-și mântuiască sufletul și să cunoscă adevărul, nu-i este iertat nici când să scótă din gura sa cuvintele, ce le-ai zis; D-Ta ai dovedit prin acelea, că ești îngânfată, plină de mánie și póte și de lăcomie avînd venit, că ți-ai dat casa pentru scopurile „pocăiților“, mai mult de cât ori ce înse ai desprețuit adevărul, nevoind nici chiar să-l cunoscă. Și prin acesta ai fă-ut un păcat greú, păcat împotriva Spiritului sfînt. Jidovii au ascultat, învățătura Domnului și cu încăpătinare s'au potrivit. D-Ta te împotrivesci înainte de a cerca tóte cuvintele S. Scripturii, înainte de ași începe să vorbim despre ele. Pentru ce și voue să potrivesc cuvintele din Fap. Ap. (7.51): „*Tari cu cervicia, și netăiați împrejur cu inima, și cu urechile, voi pururea Duchului Sfînt stați împotriva, pe cum părinții vostri și voi*“, dar nu-mi pierd nădejdea, că dór când-va va da Dumnezeu potrivicilor pocăință spre cunoscînța adevărului. Și să scăpați din cursa diavolului (II. Tim. 2. 25. 26).

Ce privesc batjocura, ce ai ridicat'o asupra mea, zic că ți-ai arătat numai ura. Dacă n'ași umbla așa îmbrăcat, mi-ai zice că nu țin legile bisericii, dacă umblu mă batjocoresci.

Sînteți ca Jidovii, căroro nu le-a plăcut nici de Ioan Botezătorul, care postia, nici de Domnul Christos, care mánca și bea. Apoi Domnul Christos n'a umblat în haină lungă, pentru ce ar fi trebuit, ca poporul să se ferescă de El? — Domnul Christos a sfătuit să se ferescă ómenii de fariseii și cărturari, cari aveau haină lungă și minte scurtă și cari să împotriviau adevărului, cum D-Ta te împotrivesci și a sfătuit să se ferescă omul de profeți mîncinoși, cari nu numai cu aceea, să vor lauda, cum să laudă „pocăiții“ că ei nu păcătuesc, ci și cu minuni vor încerca să-și dovedescă chemarea de la Dumnezeu, la care D-Ta încă n'ai ajuns.

„Pocăitul“ Onuț iar a pășit la mijloc spunînd că „sorusa“ Maria n'a voit să mă vatem și mă intrébă, că pentru ce sînt supărat, că ei încă să rogă, cred și nu fac nici un rău.

— Sînt supărat, pentru că ați făcut împărecheri, pentru cari era amărit în inima sa și Sfîntul Pavel, după cum bine ști din epistolele lui, cătră Romani și Corinteni și óre D-Ta n'ai fi supărat, dacă avînd 3 băieți, ar trebui să puni la fie care masă în casă și pe masă, pentru fie care bucate deosebite? Ți-ar plăcē acesta?

— Nu.

— Atunci pentru ce-ți place, ca în biserică Domnului să faci, ce n'ai suferi în casa D-Tale? — Spune D-Ta de la cine ai

putere, ca să propăvăduiesc Tainele și învățătura Domnului.

— Noi avem poruncă de la Domnul: carele a zis: „*Tot cel ce mă va mărturisi pe mine înaintea oamenilor, și eu îl voi mărturisi pe el înaintea Tatălui meu, care este în ceruri*” (Mat. 10. 32) și nu stă în S. Scriptură, că fii și ficele vor mărturisi pe Domnul?

— Tare slabă dovadă și razim ai frate! A mărturisi nu-î tot una cu a propovădui. Ce apriat se vede din întregă S. Scriptură. Domnul nostru așteptă, ca unul fie care om, să-l mărturisască, dar puterea de a propovădui a dat-o numai Apostolilor și următorilor lor, poruncind celor alaiți creștina, să credă ce aceia vor învăța și apoi credința trebuie și mărturisită. Lor și numai lor le-a dat Domnul și puterea de a lega și deslega. Că așa este, caută la Matei c. 18 v. 18 c. 28 v. 19., despre aceea, că sînt păstori, preoți și episcopi, dacă nu-ți vei închide ochii inimii te vei convinge din următoarele și i-am explicat învățătura S. Scripturii de la Mat. c. 18 v. 12 Fap. Ap. 14. 22. și 20.; Tesalon. I. 2. 9.; Tim. 3. 2.; Tit. 1. 7.; I. Petru 5. 2., arătându-i, că lucrurile acestea sînt foarte luminate și că oricât s'ar încerca ei să arete, că numirile de diaconi preoți și episcopi n'au nici o însemnătate, nu vor pute numai acelora. cari au îngânfarea de a se arăta în turguri și pe ulițe ca învățați, deși n'au învățat nimic, ori sufletelor fricose, cari se vor pleca înaintea înfricărilor lor.

Fiind că curatorul bisericei noastre m'a făcut atent că trebuie se plec. că sosesc trenul, le-am zis de închiere, să se întorcă, că cum sînt acum, nu sînt mai buni de cât jidovii, cari au urit pe Christos și crucea Lui, cari l'au iubit numai când îi sătura, iar când le spunea păcatele, îl uriau; ca fariseii și cărturarii, cari ar fi acceptat, ca Domnul să-l laude înaintea poporului și nu să le desvălască inimile.

„Pocaita” Maria iar nu s'a putut răbda și spre risul tuturor a zis, că ei sînt jidovi.

Aușind acesta, m'am depărtat din societatea „pocăiților îngânfaiți și încăpăținați, primejdioși deopotrivă pentru biserică și pentru neamul nostru, avînd hotărîrea, că iar să-i cercetez.

Manase.

De ce am răms burlac.

De nu mă puneau păcatele, să *incio-colez* un calabrias în ziua de 13 Maiu 1903, eu astăzi pe lângă sublineatele schimbări puteam cânta în persoană cunoscutu vers:

»Când cu *péna*, cu *cerusa* mă mun-
[ciam mereu

Și veniam ostenit sara la *castelul mieu*,
Ilenuța cea cu minte, ibofnica mea

Îmi sărea tot înainte ca o turturea etc.
așa înse trebuie să me mîngăi cu cuvintele altei melodii, care ast fel sună:

Bucurie, bucurie

Vorbă frumoasă 'n pustie

Numai în *dragoste curată*

Te putui afla odată,

Dar trecuși ca și un fulger,

Nu ești fericitor inger.»

Din istoria acurată a pățaniei mele ve veți convinge că amintita zi pentru mir

fost o zi epocală. Până atunci eram óspele regulat al cafenelei »*La Brusture*» și curatorul serios, ba pot zice mirele *in petto* al domnișorei Ilenuța.

De atunci înse:

»S'a stîns viața talnicei Veneții,
N'auđi cîntări . . .

Ca'n cintirim tăcere e în *cafană!*»

Dar »să vedem, din ce trăim«, să venim la obiect. În 13 Maiu după prînz ies în stradă, să fac câți-va pași și să iewă puțin aer. Abia ajung în »strada plăcintelor«, când și daŭ cu ochii de prietinelul Ghiță, care me întîmpină îndată cu stereotipa-i frasă:

— »D'apoi ce-i, nu facem nimica?

Eŭ bine înțeles, gata ca tot-de-una îi rîspund:

— Cum n'am face!

El: »Nu glumesci?

Eŭ: »Sigur, că nu!

Încinsă odată conversația pe tema acesta, continuarea vine de sine, iar noi întorcînd pe altă stradă mai facem câți va pași și aŭ la »*Brusture*«. Acolo găsim pe indispensabilul Ciocoescu și pe proprietariul cafenelei, pe simpaticul Cheptosul. După întabularea *unei blondine*, ne aședăm la un mic calabrias cu *tout les trois*, *ultimo*.

E în deobște cunoscut, că la calabrias pe lângă puțin noroc mai trebuie și o dosă bună de inteligență. Dintre partenerii mei Ghiță era destul de inteligent, dar avea *un pech scandalos*. Ciocoescu dispunea de o inteligență minimală, în schimb înse juca cu *un porc ne mai pomenit*. Cheptosul, *erandul* mieu socru, las că nici nu se scia juca dar era și foarte fricos. Și apoi lucru curios, dar caracteristic: fie care credea și se lauda la totă lumea, — că numai el scie juca; pe când, fie zis între noi, dintre toți patru *numai eu* sciam juca, de-ți era mai mare dragul, să-mi chibițezi. Nu-i vorbă și aveam eu chibiți cu ridicata.

Ghiță avea pasiunea, să zică *tout les trois*, ori după etimologia poporană: *trul* Dar fiind că ori ce pasiune — chipu și dragostea — cam iewa omului vederea și fratele Ghiță se păcălia câte odată zicînd: *trul*, macarcă șeptele zăcea sfetit. Natural că *contra* era gata.

Ciocoescu era pățimaș, să zică *cassa* și să prindă crăițele lui Cheptosul.

Stimatul mieu erand socru suferia de mînie, să iewa asupra sa ori ce partie. Să fi avut cărți cât de slabe, nu și-ar fi lăsat partenerul să câștige, Dómnne fereșce. N'ar fi *șmirulit* o crăiță *nici pentru o căpră*. Își spunea terțul, să fi avut cărți de »betli deschis.« Adauge, că nici când n'avea curagiul să iewă cu crăița, de frică să nu i-o prindă contrariul. Și în sfîrșit, dacă mai socotiți, că era *un senğlist* de prima forță, numai să-și pótă validita adutul blanc și-ai făcut o idee lămurită despre Cheptosul.

Eŭ joc solid, inteligent și cinstit.

Pe bela blanc nu iewă, dar pe doi tuzi, minela și craiul *me bag negreșit*. Nu *arunc unghia*, căci spun tot, ce am de spus. Nu fac ca alți jucători, cari avînd în mână *terț*, *craiul bela* ori póte chiar *quart ass bela* zic numai *cassa*, ca să-și găsească balici de *recontra*.

Partia cea epocală a decurs pe la trei și un sfert. Împărția fratele Ghiță și aruncă optul de bătă. Zăcea assul de ghindă.

Eŭ ca primul: *risc un pass!*

Socrul: *și eu!*

Ciocoescu: *pass pe toate!*

La licitare eu zic: *macolina di grande*, va să zică pe ghindă.

Ciocoescu: *compositorul Verdi*, chipu că strigă pe verde.

Ciocoescu ca ultimul: *sus, sus, sus pe parapete*, adecă el jócă pe roșu.

Eŭ aveam patru ghindă, patru bâte și șeptele de verde. Cheptosul: patru verđi, terț nouă la adut, cu craiul și cu tuzul.

Ciocoescu: terț ober adut, terț ass la bătă, tuzul, crăița și 8 de verde.

După ce Cheptosul *s'a sgăit* pe verde, eu zicînd: terț, terț ies cu șeptele de verde, ca apoi să pot șmiruli, ce biétă aveam. Treaba acesta așa de tare i-a convenit lui Cheptosul, în cât fără multă socotelă zice:

»Apoi în cinstea foilor spun și eu 2 terțuri și risc o contră și un ultimo.« Se bagă cu craiul de verde. Ciocoescu pune assul de verde și replică:

»Să sciŭ, că mi rēu, dar tot îți aiept o recontra partie și contra ultimo, avînd bine înțeles și eu 2 terțuri.« —

Cheptosul: Bine, numai să nu te căiesci!»

Ciocoescu: »Nu-mi purta grija!« și eșă cu assul de bătă. Eŭ pun bătă mică, Cheptosul prinde cu optul de adut și mai dá o verde. Ciocoescu pune zăcița de verde și mai dá o bătă, pe care i-se duce al doilea adut alui Cheptosul. Partia se continuă între surisurile malițioase alui Ciocoescu, între scrișnirile de dinți alui Cheptosul și între violentele mele bătăi de inimă.

Sfîrșitul a fost în defavorul nostru, precum s'a și căđut. Mie înse nu m'a ajuns pierderea alor 81 point-i. par'că me îmboldia ceva pe din lăuntru, să me descarc asupra lui Cheptosul și îi arunc cam batjocoritor:

»Trebutu-ți-o contra și ultimo?! Me miram să câștig și tu o partie.« Dar atăta i-a mai lipsit lui Cheptosul, carele deja trecuse prin caleidoscopul tuturor colorilor Pune mîna pe talon și cu mare vehemență mi-l trântesce drept în ochi. Cîteva minute am rēmas ca trăsmit. Nu mă sciam orienta, că óre totă trēba acesta se întimplă aievea, ori e numai un vis neplăcut. Privirile malițioase și nerăbdătoare a celor din jur înse m'au desmetecit curēnd.

Ne voind să rēmân batjocorit, chiar și cu risicul să pierd, *ce aveam* mai scump, pun mîna pe o chibritelniță și i-o arunc lui Cheptosul în cap cu așa putere considerabilă, încat s'a făcut tot hărbe. Pagubă că a rēmas întreg capul *fostului* mieu candidat de socru.

Ciocoescu vedînd, că »gluma se cam îngroșă« apucă un scaun și dá să mă lovescă. Ghiță »ține cu mine și paréză lovitura lui Ciocoescu. Atunci iewă și eu un scaun și credincios principiului »bis dat, qui cito dat« împart la lovitură bine îndreptate în ambii mei vășmași. S'a încins o scărmanătură »cum se cade.«

După cîteva minute obosit de lucrul fisic, dar mai virtos abătut preste măsură din pricina, că mi-am pierdut idealul cel

mai ideal, m'am depărtat cu pași grăbiți fluierând a pagubă vechia, dar pentru mine adevărata melodie:

»Pasere galbină în cioc
Rău mi-ai cântat de noroc,
Că toate zilele mele
Mi-ai cântat, să fie rele!»

Hărburile chibritelniței și sângele țipnit din capul victimei mele au deschegat și legătura noastră: chipu a mea și a domniței Ilenuța. Cheptosul s'a vindecat în grabă sub îngrijirea delicată și altruistă a fetei sale, carea încă n'a purtat doliu după mine, deși ne iubisem sincer și fără interese egoiste, mai mult din curat idealism și din potrivire personală. S'a îngrijit fratele Tulbureanu să nu-î sângere timp îndelungat iubitoria inimă a iubitei mele de odinioară.

Și acum socotiți D-văstre, de nu sint eu vrednic de totă compătimirea, ajungând la pacostea acesta numai din cauza afurisirilor de cărți! Drept că un cântec vechiu așa sună:

»Cărticele mititele
Mistuite spre noroc
Pentru voi dragile mele
Eu vă zic, că sar în foc.»

numai cât »mistuitul spre noroc« se pare a fi pe partea celor din tagma lui Tulburean, căci eu prin mititelele cărticele — bani mi-am pus, vremea mi-am prăpă-

dit'o și idealul mi l'am pierdut. Și apoi să mai joci cărți?! Ba nu! »Nu mai joc, să știu, că mi rău!»

R. V.

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Valace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu**. Studiū critic . . . . . —.90
3. **Câte-va momente** din începuturile bisericeii rom. de C. Auner . . . . . —.20
4. **Nume de familie** la românii din Ungaria, de A. Viciu. . . . . —.12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan . . . . . —.16
6. **Albertina**. Povestire de Dr. V. Bojor. . . . . —.30
7. **Ceștiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3-40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 7 Nrîi îi primesc cu 5-50 cor. în loc de 7-98 cor.

Posta redacțiunii.

D. D. M. Manuscrisul de care pomeniți n'a sosit la redacție. Celelalte urmază. De ce nu ne-am puté întâlni mai des, colónele foii noastre stău deschise pentru toți ai Dvóstre. — Sêrbătorî fericite.

Victor. Publicăm bucuros scrisesele Dvóstre. Ne-ar păre bine, dacá cel puțin odatá pe luná ne-ați scrie caro-va. Mulțumită pentru felicitările trimise de sêrbătorî.

G. S. Aprobăm vederile Dvóstre dar ne lipsesc mijlócele materialî de ale îndeplini. Când am încassa macar jumătate din abonamentele restante, am puté face atâtea lucruri bune. Îndemnați confrățîi Dvóstre să aboneze fóia și să ne trimită anticipativ prețul și promitem la rindul nostru să ne revanșăm.
S. Z. Ne pare reu, dar nu se póte!

Posta „Unirii“.

Am primit și achităm abonamentul de la Spin pe 1901 și 1902. Esc. Sa *Metrop.* pe 1903. T. B. *Beiuș* pe 1903 sem. 2-lea Ca deslușiri la trecut Vê merge epist separat. *Révêșel* pe 1903 sem 1. *Copand* pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. 1. *Siria* pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. 1. *Budacul român* pe 1902. Ca se nu fim în rătăcire însemnăm, că abonamintele le-ați achitat până aci nu înainte, ci tot pe câte un an trecut, și ast fel plătierea de acum încă vine pe anul trecut 1902. *Măhaciū* pe 1903. *Petroșeni* pe 1901 și 1902. *Cârncea* pe anul 1903. *Dr. M. Siget* pe 1903. *Min. Eln. Bp.* pe 1904 sem. 1. *Bistrița* pe 1903. *Faget* pe anul 1899, 1900 și 1901. *Lippó* pe anul 1903. *Bilbor* pe anul 1902, 1603 și 1904 sem. 1. *Hossu-Pályi* pe 1903. *Juriul de Câmpia* pe 1903. *Casina*, Caransebeș pe 1904 sem. 1. *Năoiu* pe 1903. *Sirsolt* pe 1901. *Supurul de sus* pe 1903. *Biksad* pe 1892 sem. 2-lea până la 31 Decembre 1895. *M.-Căpuș* pe 1903. *Nepos* pe 1903. *O.-Hodos* pe 1903. *Sz.-Lőrincz* pe 1901. *Mihalt* pe 1903 *Iclod (Bia)* pe 1902 și 1903. *Rssm. I. M. M., S. P. M., și G. P. Blaș* pe 1903. *Tăurent* pe an. 1892. *Felső-Kálinfalva* pe 1903 sem. 2-lea. *Apa* pe 1903. *Dr. A. L. Orade*, pe 1904. *Chizăia* pe 1903. *Georgiul de jos* pe 1902 și 1903. *Zabranin* pe 1904 sem. 1. *Bandul de Câmpia* pe 1903. *Pintic (Teaca)* pe 1903. *Zgribesci* pe 1901—1903. Pe 1903 s'a solvit în 12/12 1901. *Sân-Nicolaul-Mare* pe timpul din 1/5 1903 până 1/5 1904.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

56 (3-10)

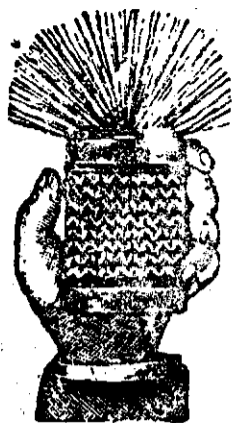
BCU Cluj / Central University Library Cluj

AVIS

Subscrisa societate comercială vrënd să-și desfacă depositul său de vinuri bune și veritabile de pe Têrnave și Murăș, aduce la cunoșcința On. Public, că vinde en gros și cu prețuri moderate vin de masă din 1900 risling, și vin de desert din 1898.

Blaș la 1 Decembre 1903.

„CONSUM“
societate comercială pe acții.

N o ũ!
**Lampă electrică de
busunar**
cu mecanism american.

— *indispensabilă pentru ori ce economie casnică.* —

Se poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

Ca fie care e de lipsă pentru luminarea chiliei, treptelor, ambitelor și locațiilor laterale.

Pentru ofițeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrice, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covore. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu acesta te poți sui și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1-20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin cu 5 cor.

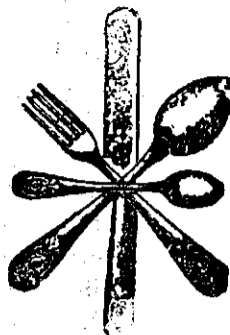
— **Strat de rezervă corone 1-20.** —

Se trimite cu rambursă de
Stabilimentul Central alui IOSIF AUFFENBERG
BUDAPEST, Strada Profeta 5.

(56) 2-10

Cumpărare ocașională!

— **32 bucăți numai 6 fl.** —

În urma preamarelui deposit a unei fabrici de obiecte de metal, sum încredințat se vind marfa acesteia în prețul cu care se fac. Spedez dară, până când depositul susta, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într-o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțițe din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitită de străcurat laptele și 1 sitită de străcurat supa.

32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiesce cu cel mai scump argint, și ca unul fie-care să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni.

Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsescă din nici o casă.

Singurul expeditor este:

Iosif Aufferberg's Centrale
Budapesta VI., Strada Profeta 5.

— Comandele se trimite spedând banii înainte saii contra ramburs. —

57 2-10

(44) 8-20

8 zile se lasă spre probă.

Numai 2-75 fl.

Să trimite cu rambursă ori anticipându-se prețul.

Un escelent ceas de busunar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.“ Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclau.

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.

(Austria) **Krakovia** Dietelgasse 66.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețcuranturi se trimite la cerere gratis și franco.

— Se caută agenți. —

— Anunțul se poate reproduce —

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiiu, strada Cismădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiilor de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cereetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,

cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului:

72,420.299 corone.

Capitale asigurate asupra vieții:

9,248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiiu, str. Cismădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișoara și Făgăraș.

(5) 39-52

Aducem la cunoștința D-lor învățători, că Cartea de Cetire de Ștefan Pop s'a înlocuit cu:

≡ CARTEA DE CETIRE ≡

pentru clasa II. III. și IV. primară,

de I. F. Negruțiu și P. Ungurean,

care e compusă după toate cerințele didactice, ținând cont de dezvoltarea intelectuală a băieților după clase.

Cartea are format 8° pg. 310, leg. frumos, costă 1 C. + porto 10 fl.

☞ Timbalele mele au fost decorate la espoziția milenară. ☜

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Dați instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de timbale diplomat și inventatorul timbalei „Coróna de fier”

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 37-52

☛ Intreprindere de transportarea și înmăgazinarea mobilelor. ☚

ZORN MÓR

≡ BUDAPESTA, ≡

VII. ker., Erzsébet - körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în cară de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

☎ TELEFON. ☎ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☎ TELEFON. ☎

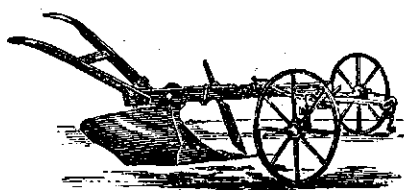
Transporturi de mobile pe tren și pe corăbii, fără întrerupere, cu cruțarea speșelor de pachetat.

Inmăgazinarea mobilelor

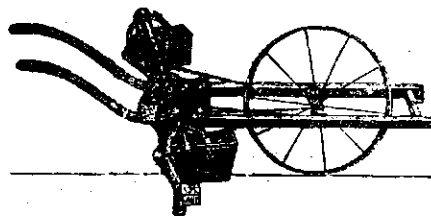
în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

≡ Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate. ≡

(9) 35-52

Atelierul de mașini și de
pluguri al lui

Eugen Nicola

din B L A Ș.

Se recomandă pentru pregătirea a orî ce fel de lucru, ce cade în acest fach și anume: *mașini și instrumente economice, pluguri schimbătoare, mașini de frecat cucuruzul, mașini de îmblătît.*

Face tot felul de

REPARATURI

la mașini cu vapor și alte soiuri de mașini. (51) 3-10

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blaș)

(valabil din 1 Octobře 1903).

cătră	g a r a		de la
	Teuș — Tövis		
226	persóne	persóne	102
1246	mixt	mixt	215
735	accelerat	accelerat	904
252	accelerat	accelerat	1238
	Copșa — Kis-Kapus		
104	persóne	persóne	221
216	mixt	mixt	1243
905	accelerat	accelerat	734
1229	accelerat	accelerat	251
	S ó v á r a d		
403	mixt	mixt	826
248			650

(29) 15-20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

literanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb”.

Recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falóne, diaconale, sticharil, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandil, pla-ganice, baldachine, prapori etc cum și toate utensiile și vasele sacre de metal ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, cadelnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Catalóge ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

Eminescu și Coșbuc

de ALEXANDRU CIURA profesor.

Prețul 1 corónă.

Iar ei au zis lui: in Vithleemul Iudeei, ca asa s'a scris prin Profetul: S. Matheiu II. 5.

Mantuitorul nostru Isus Christos adese ori a pretins de la Iudei, ca din indemnul minunilor lui sa creda intru dñsul „De nu fac lucrurile Tatãlui meu, nu-mi credeți mie“, și iarăși: „Lucrurile cari le fac eu intru numele Pãrintelui meu, acele mărturisesc de mine.“¹⁾ — Darã întogmai s'a folosit și de puterea profetiei spre a dovedi Iudeilor că el fu trimis de la Dumnezeu, pentru că intru dñsul s'au adevărit cele spuse înainte în Sf. Scriptură: *) „Ispitiți Scripturile, că vòa vi-se pare întru ele a avé viața vecilor, și acele sînt care mărturisesc de mine“.

Luați însé séma creștinilor! ca pecum învață S. Toma dela Aquin²⁾ „în două moduri putem să avem cunoștința profetică despre cele venitoare, anume într'un mod după-cum sînt acele în sine însele, era într'alt mod după-cum sînt acele în cauzele lor. Iar a cunoșce mai înainte cele venitoare după-cum sînt ele în sine însele: acésta este însușirea minții Dumnezeesci, căreia din veci tôte îi sînt de față, și de aceea așa o cunoștința a acelor venitoare, nu pôte fi de la fire, fără numai din descoperire dumnezească. Însé cele venitoare în cauzele lor se pot mai înainte cunoșce cu cunoștința naturală și de cătră omen. Precum medicul cunoșce sănătatea și mórtea venitoare în ore-cari cauze, ale cărora legătura spre atari urmări mai înainte te-au cunoscut din experiență“.

Când vorbim darã despre profetiele Testamentului vechiu adevărite în Domnul nostru Isus Christos, înțelegem întimplări venitoare descoperite de cătră Dumnezeu prin graiul Profetilor în ele însele, cari în cauzele lor cu minte naturală nu s'au putut cunoșce cu veacuri înainte. Despre unele din acele profetii adevărite în nascerea Domnului nostru Isus Christos voesc cu astăzi se vorbesc pe scurt, rogu-vé să mă ascultați.

L

Mai întâiu să vedem profetia carea se cuprinde în Evangelia sêrbătorei de astăzi, despre locul unde era să se nască Domnul Christos. În zilele împératului Iudei Achaz, cu 700 ani înainte de venirea Domnului a profetit Michea Iudeilor captivitatea babilonică în pedépsa pentru idololatria lor și pentru fãrãdelegile urmate din acea, — a prezis întorcerea lor îmbucurãtoare sub Cyr¹⁾ împératul Persilor, și scãparea mai îmbucurãtoare din sclavia pecatului și din tirania diavolului prin Christos, pe carele îl vestește, că are să se nască în Vithleemul Iudei, cu urmãtoarele cuvinte: *) „Și tu Vithleem casa Efrathului mic ești a fi într'u miile Iudei, ca dintru tine va ieși mie ca să fie povețuitoriu lui Israil, și eșirile lui din început din zilele veacului“.

Vithleem în limba evraică însemnã „casa pânel“, că era așezată în loc măninos; adaugé cuvintul Efrathului, ca să o distingă pe acestã din țera Iudei de celãlalt loc de acelaș nume situat în țera Zovulonului, — zice „mic ești a fi într'u

miile Iudei că Moise în cartea Esirei¹⁾ împãrtise neamurile singuraticé în atâtea mie, sau cete sub conducerea câte unui povețuitoriu. Vrea darã Profetul se zică, mic ești dacă căutam numéru caselor și al sufletelor, nu înse dacă căutam povețuitorii aleși, cari au strălucit din tine, și vor să se mai ivéscă; de aceea Evangelistul Matheiu mai pe scurt însirã acésta cu cuvintele: „cu nimica nu ești mai mic într'u povețuitoriu Iudei“, și ore pentru-ce? „Că dintru tine va ieși mie ca să fie povețuitoriu lui Israil“.

Cum că aceste sînt de a se înțelege despre locul nascerei Mantuitoriului nu numai toți creștinii o mărturisesc, ci și Iudeii odinoriã cu toții așa o au înțeles, și Archiereii și cărturarii așa au rãspuns împératului Irod, era Evangelistii S. Matheiu și S. Ioan de aceea amintesc rãspunsul Archiereilor, ca să dovedéscă că într'u Christos s'a împlinit semnul acela al Mesiei, care între Iudei era primit cu marturisire unanimã, ca cel ce respicat era vestit în profetia Michei.

Era ca să nu socotiți că cela de care v'am spus că se va nasce și va ieși din Vithleem, are să fie numai om simplu asemenea lui David, ori că numai atunci va începe a fi când după trup se va nasce în Vithleem: de aceea acum mai adaug, că același după firea s'a cealaltã, adecã după firea dñmnezeiescã, din Tatãl s'a nãscut mai înainte de toți vecii „și eșirile lui din început“ adecã mai înainte de tôte fapturile „din zilele veacului“²⁾

Darã din ce familie are să se nască Mesia cel cu dor acceptat? acésta o a profetit tot pe acele timpuri Profetul Isaia unde zice: *) „Și va ieși toiagu din rãdęcina lui Iese, și flóre din rãdęcina lui se va înãlta“, va se zică din familia lui David, al căruia tata a fost Iese, după ce ea va fi lipsitã de împérați, și că o familie de rînd din popor va pribegi pe pãmînt, va ieși toiagu sau odréslea nouã adecã preacurata Vergurã Maria, și flóreã dintrînsa Christos, al căruia genealogia dedusã de-adreptul de la împératul David o ați audít în Evangelia Duminecã acum trecute a SS. Pãrinți. — Iarã cumcã cuvintele Profetului sînt de a se înțelege despre Mesia, arêta testul întreg unde se descriu însușirile lui: *) „Și va hodigni peste dñsul spiritul lui Dumnezeu, spiritul înțelepciunei, și al înțelegerei, spiritul svatului și al puterei, spiritul cunoștinței și al buneii credințe. Spiritul temerei de Dumnezeu îl va umplé pe dñsul, nu după mãrire va judeca, nici după graiu va mustra, ci va judeca smeritului judecata... și va bate pãmîntul cu cuvintul gurei sale, și cu spiritul buzelor sale va omori pe cel necurat. Și va fi cu dreptate încins mijlocul lui, și cu adevér învélite còstele lui“.

Acolo și predice profetul că Mesia nu are se fie rãscumpãrãtorul unui singur neam, ci al tuturor popórelor: *) „Nu vor puté să pãrãdã pe nici unul în muntele cel sfînt al meu, pentru că s'a împlut tot pãmîntul a cunoșce pe Domnul, ca apa multã

careã acopere mãrile. Și va fi în ziua aceã rãdęcina lui ese se va scula să stãpãnescã neamurile: spre dñsul neamurile vor spera, și va fi odígna lui cinste... și va ridica semn întru neamuri.“

Intru cine s'au adevărit aceste profetii dacă nu într'u Christos, care rãsturnãnd idolii mincinoși, a umplut tot pãmîntul cu cunoștința lui D-zéu, și înãlțãnd între neamuri semnul crucii de viețã fãcëtore, cu legeã blãndã a înțelepciunii creștinescã domnesce peste popóre, cari numai într'u dñsul își pot așeza tótã speranța de mântuire. Au unde mai sînt astãzi rãmãșițe din rãdęcina lui Iese, ca să odrãsléscã flóreã vieții, au nu scim din istorie că încã sub împératul Traian fu ucis cel din urmã om care se trãgea din sémîntã împératului David, un bétrãn cu numele Simeon, și acela creștin fiul lui Cleofa, și succesor al s. Iacob în Episcopia Ierusalimului judecat la mórte într'altelã și din téma, ca nu cumva amésurat credinței Iudeilor, sub steametul venirei lui Mesia cel promis, pe carele pe atunci încã îl acceptau Iudeii, — ca pe unul ce avé să-i scape de domnia pãgãnilor, — se mai încerce vre-o rescólã.

II.

Darã nu numai locul nascerii și familia din careã era să rêsarã Mantuitorul lumii, ci și persóna într'u careã era să se îmbrace el în trup omenesc, și timpul acesteii întimplãri fericite au fost prezise din destul de cătrã Profetii Domnului.

Cã în privința persónel sînt strălucite cuvintele profetului Isaia¹⁾ „Iatã fecióra în pãntece va avé, și va nasce fiu, și se va chiema numele lui Emanuil,“ ce s'a tãlcuit cu noi Dumnezeu. Învinu-s'au într'u aceasta nascere hotãrele firei, ca se înțelegem că în Preacurata Mama lui Dumnezeu avem de a crede feciوريا nu numai înainte de concepțiune și de îngrecare, ci și după nascere, ca cuvintul עַלְמָחַ (halmah) în s. Scripturã nicãiri nu se folosesc de altã fatã, de cât numai de fecióra neatînsã de bãrbat.

Iar cum că aci Isaia profetesce de concepțiunea Dñi Christos în pãntecele ficioresc a Mariei Preacurate, acésta o credem pe temelul Evangelistului Matheiu, carele ne învêță *) „că ce s'a nãscut întrînsã, din Spiritul sfînt este,“ și apoi adaugé „Iarã aceste tôte s'au fãcut, ca să se plinéscã ce s'a zis de la Domnul prin profetul, ce zice „Iatã fecióra în pãntece va avé, și va nasce fiu.“ Și acésta fãrã sfiãlã o mărturisesc Biserica nòstrã în tôte irmósele, și luminat o vestescé în tropariul minunat „Isaia dãnțuesce.“ De unde nici că iese fertat creștinilor despre acésta a se îndoi, Iarã celor ce sunt afarã de bisericã le spunem: *) „Ca de un sicriú însufletit al lui Dumnezeu, nici cum să nu se atingã mãna necredincioșilor.“

Iar timpul venirei Mantuitoriului respicat l'a profetit Daniil unde zice: *) „De la ieșirea cuvintului ca iarãși să se zidéscã Ierusalimul pãnã la Christos povețuitoriu septãmãni siepte, și septãmãni șeisesezeci și

1) XVIII. 25.

2) Tirini: Comment. in Mich. V. 2.

3) XI. 1.

4) Isaia XI. 2-5.

5) Isaia XI. 9-12.

1) VII. 13.

2) S. Matheiu I. 20. 22-23.

3) Imosul Bunei vestiri,

4) IX. 25.

1) S. Ioan X. 37. 25.

2) S. Ioan V. 39.

3) II. 2. p. 172. art. 1.

4) Michea V. 2.

două vor fi.“ După ce Caldeii au risipit Ierusalimul și au dus pe Iudeii în Babilon, la reîntorcerea lor pe la anul 456 înainte de Christos a ieșit cuvîntul de a zidi din nou cetatea sfîntă, de la anul acesta 69 săptămîni de ani dau 483 ani, va să zică anul în care Isus fiind de 30 de ani s'au botezat în Iordan. După aceste adauge Profetul: „Și după șezecî și două de săptămîni va peri Mesia . . . . iară cetatea și biserica o va strica povățuitorul cel venitoriu. . . . Și va întări legătura la mulți o săptămîna, și în mijlocul săptămînei va înceta jertfa și turnarea, și în biserică va fi uriciunea pustiirilor, și până la sfîrșitul vremei, nu va înceta pustiirea.“²⁾

Aci dară învederat a prezis profetul Daniil atât timpul venirii lui Christos, apoi mórtea lui, adică jertfa cea cruntă adusă pe lemnul crucii, prin care trebuia să încete jertfele legii lui Moise, ca cele ce întipuia sacrificiul legii celei noue; cât și întărirea legăturii lui Christos cu neamurile chemate la credință, apoi stricăciunea bisericii din Ierusalim și risipirea poporului.

Tóte aceste și multe altele asemenea învederate, sînt scrise nu în Evangeliile noastre, ci în Scriptura primită și venerată de către Iudei, și pe cum ne învață s. Augustin, în cât Iudeii nu cu toții au primit pe Christos, ci o parte din ei l'au ristignit³⁾ „dacă acum sînt imprăsciați mai în tot locul între neamuri, acesta este prevedința Dumnezeului celui adevărat: că în cât tipurile idolilor mincinoși, altarele și capitele acelor pretutindinea se derîmă, și jertfele cele păgănesce se opresc, din cărțile lor să se dovedescă că acesta cu mult mai înainte a fost prevestit prin profeți; ca nu cumva dacă aceea s'ar cetî în cărțile noastre, să se socotescă a fi fost scornite de către noi.“

Așa este! risipiți fiind Iudeii în tóte ținuturile lumii, prin Scripturile lor ne sînt noue de mărturie, că profețiile despre Christos noi nu le-am scornit, cari socotindu-le mulți dintre dînșii au crezut înainte de patima și mórtea Domnului, dar mai de cu semă după învierea lui din morți mulți s'au întors, ca să se plinescă scriptură Profetului Isaia⁴⁾. „Și de va fi poporul lui Israel ca nescipul mării, rămășița lui se va mântui“. — Drept aceea dacă ei scripturelor noastre nu cred, se împlinesc întru dînșii scripturile lor, iară risipirea lor peste tot pămîntul este de folos bisericii, ca să-i aibă de mărturie în tóte neamurile despre adevărul profețiilor, cari s'au făcut pentru (Christos.)⁵⁾ *Amin!*

La mormîntul Episc. P A Y E S.

Afacerile mele private m'au reclamat la Marmăția, la acest ținut romantic, unde natura întrégă e reprezentată în tótă splendoră sa. cu munții seî încununați cu păduri și livezi. cu văile mănóse șerpuite și udate de rîurile arginții avute în pesci; salinile bogate, cari din conținutul lor nutresc mii de ómeni și animale; pășunile întinse a căror flóre rivaliséză cu cea din Svițera și pe cari turmele nenumărate pasc cu nesat, pázite de

ciobanul voinic și rumen — prototipul întregului popor din Maramurės.

E în Octobrie. O séră frumoasă și încântătoare. Trenul cu repejiunea sa îndatinată făcînd dese cotituri în dreapta și stînga. se apropia de acest ținut binecuvîntat de Dumnezeu.

În cupeu sînt singur adînc mișcat că pășesc pe acest pămînt, care pórta în sinul seú pe cel mai mare Arhieréu român, pe Michael cândva Pavel.

Și óre chiar eú, carele anî îndelungați am fost fericit a obține iubirea lui în măsură póte mai potențată decât alții mulți; eú, carele fi pot mulțumi puțin ce sînt, puterea-și să mă apropiu de mormîntul lui scump fără mișcări și meditațiuni píoșe?!

Într'acolo imi sbóră eugetele, într'acolo imi îndrept privirea, dar fumul locomotivei ca o flamură négră fálfăe de-alungul trenului și trage o ceață pe dinaintea geamurilor cupeului meú, peste care totuș apare luna blîndă în tótă frumseța sa. — Ce simbol frumos a unui suflet curat mutat în regiunile ceresci, din negura acestei lumi trecătoare!

Trenul deodată stă și din afară aud strigînd „Saraseú“. Mai caut prin feréstră și vîd sclipind Tisa și peste dînsa pe o colină pompósa biserică din Slatina, a cărui sanctuar ține închis osîmintele neuitatului Episcop.

Cîteva minute încă și să signaliséză stațiunea de Siget unde trebuia să mă cobor.

Era chiar la mezul nopții când imi plecaí capul spre repaus. Dar eugetele și reminiscențele imi alungară somnul și petrecuî nóptea nu odichnind, ci priveghînd și numérfînd baterea orologiuului din turnul bisericii din apropiere, cu dor dorînd să sosescă cât de îngrabă óra pornirii mele către mormîntul marelui bárbat.

Era șese óre și jumătate când sórele apărú de după munți în tótă splendoră sa. Plecaí deci pedestru să fac acest peregriaj — datorința pie și tristă.

Peste o jumătate óră trec podul Tisei. Privesc în dreapta către scálđile lui în stînga spre moșiile cu anticul castel. Imaginațiunea-mi sbóră peste dealuri și câmpii la locul predilect al petrecerei sale, la romantica „Stîna de Vale“, cum umblam pe acele plaiuri mai mult timp în societatea lui amabilă, culegînd flóri și visitînd modestele colibe ale păstorilor, odichnînd puțin și conversînd cu acești fii desmerdați ai naturei.

Dar ce-l caută mîntea mea pe cel mort între cei vii?!

Între aceste eugete mă aflu în ușa bisericii de Slatina. Întru și imi îndrept pașii spre altar. Și la mormîntul scump involuntar cad în genunchi. Buzele mi-se încercă a rosti o rugăciune, dar impresiunile imi turburá graiul, căci peatra aceea sură cu epitaful ei, cununile aninate pe iconostas și tóte ce vîd aici mă surprînd și mă amuțesc.

E zi de Duminecă. La sfântul altar părintele și amicul Doros, începuse Mănecare. Puțin l-a surprîns prezența mea, dar am cunoscut că íute și-a știut esplica scopul venirei mele aici.

— Doresei să servesci? imi zice.

— Da. Pentru repausatul Episcop.

— Vîno dar și îmbracă odásdiile lui în cari avea datinã a servi. Aici odichnesc și ele în acest pulpit.

A îmbrăca vestmintele lui. A servi la același sfînt altar unde a servit și el. A ceti

sf. Evangelie, a predica de la capul lui despre sémănătorul, de lîngă osîmintele aceleia, care în tótă viața sa în continuu a sémînat sémînța credinței adevărate, dragostei de neam și speranța în viitorul aceleia; óre impresiunile aceste tóte pe cine n'ar emoționa?!

Să terminase sf. liturgie și eú iarăși mă aflu ingenunchînd la mormîntul lui, chiar în acel loc unde stăteam la înmormîntarea lui, și mi-se perîndă înaintea ochii sufletului tot corțeul funebrial în frunte cu Metropolitanul însoțit de doi Archierei și mulțimea preoților. Și când îl slobođiră în mormînt, vîd pe tînérul Archiereu — acum succesorul lui — lîngă care stam, cum să înceacă aș îneca suspinele, dar acele isbucnesc în dese lacrimi ce curg părău de-alungul obrazului seú. Dar copilașul din popor cu strălucita pe spinare și cu opineí în piclóre, care stă gata ai pune cruciulița la capătiiu, despre ce așa frumos s'a esprîmat tînérul Archiereu în frumoșa parentare ținută la pomeana îndatinată zicînd „cât m'a emoționat copilașul din popor care îi ducea crucea să o pună la mormînt, ca semn de mulțămítă și recunoștință a unui popor, pentru care a trăit, ostenit și jertfit în tótă viața sa.“ Și adresându-se către capul provinciei noastre mitropolitane, îl rógă că prin înalta sa influință să conlucre, ca Diecesa vîduvită să dobîndescă un vrednic următor a lui.

Suflet curat caută acum din curțile ceresci și veđi că și-a succes acela, pre carele l'ai înbit și carele te-a iubit. Crucea ce neamul teú sárac o a pus la mormîntul teú, o a ridicat de moștenire tînérul Archiereu ca să conducă biserica și poporul român.

— „Mă bucur. Să stăpánescă în pace“, parcă aud ca în șópte aceste esesiuni îndatinate ale lui.

— Dînsul va umbla în urmele teú mărățe.

— „Mă odichnesc în pace“.

— Tinerimea neamului teú și institutiunile tale te gelesc și acum.

— Să trăiescă în pace.

— Fetițele orfane să rógă în tótă ziua pentru tine.

— Mă bucur.

— Rógăte și tu pentru noi toți.

— Să trăiți cu toții în pace.

— Odichnește și tu în pace.

Am sárutat pămîntul sfînt și-mi luai rēmas bun de mormîntul ce se va eternisa prin istoria culturei neamului românesc.

Dar eșînd, mi-se întálnesc ochii cu pictura de pe boltitura bisericii, unde repausatul episcop însoțit de preoți și popor ingenunchiã înaintea Prea Curatei. Din depărtare să vede biserica către carea nisuesc cu toții.

Ajuns-ai în adevér acolo în biserica dorită prea bunule Părinte, în Ierusalimul ceresc, la sfînta Maica lui Dumnezeu, să-ți íei rēsplata meritată, ce în vieță nu și-s'a dat.

Și óre neamul teú nu ar avé datorința sfîntă să te eternizeze barem într'o statuie de marmoră ori bronz, ca figura ta mărăeafă să caute către monumentalele institute ce le-ai fundat?!

Grăiți și voi cari a-ți fost crescuți în acelea institute, apoi și voi cari sîntefi mai puternici în cuvinte și în fapte înaintea lui Dumnezeu și a tot poporului.

Dionisú Bra.

¹⁾ l. c. 26.

²⁾ 27.

³⁾ De civit Dei V. 2.

⁴⁾ X. 22.

⁵⁾ De civit Dei XVIII. 46.